

**ESTATUT
D'AUTONOMIA**

DE LA COMUNITAT
VALENCIANA

Palau de les Corts Valencianes

Juny 2023

Edita: Servei de Publicacions i

Assessorament Lingüístic

Disseny: Jose Ferrer Vicens

CORTS VALENCIANES

EACV

PREÀMBUL

La Comunitat Valenciana va sorgir com a conseqüència de la manifestació de la voluntat autonòmica del poble de les províncies valencianes, després de l'etapa preautonòmica, a la qual va accedir en virtut del Reial Decret Llei 10/1978, de creació del Consell del País Valencià.

Aprovada la Constitució Espanyola, va ser, en el seu marc, on la tradició valenciana provinent de l'històric Regne de València es va trobar amb la concepció moderna del País Valencià i va donar origen a l'autonomia valenciana, com a integradora dels dos corrents d'opinió que emmarquen tot allò que és valencià en un concepte cultural propi en l'estricta marc geogràfic que abasta.

L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, promulgat per Llei Orgànica 5/1982, de primer de juliol, va ser fruit del consens de les principals forces polítiques valencianes que volgueren recuperar l'autogovern del nostre poble, fent ús del dret a l'autonomia que la Constitució Espanyola reconeix a tota nacionalitat. A pesar que la via per la qual el Poble Valencià accedí a l'autonomia fou una via intermèdia entre les dels articles 143 i 151 de la Constitució, el nostre Estatut ha garantit, com a norma institucional bàsica de la Comunitat Valenciana, la recuperació de l'autogovern del Poble Valencià i les seues institucions, exercint les competències assumides dins del marc constitucional, com correspon a la seua condició de nacionalitat històrica.

S'ha assumit per totes les valencianes i tots els valencians que, des que el nostre Estatut es va aprovar, el desenrotllament polític, econòmic, cultural i social de la Comunitat Valenciana ha generat un innegable

progrés a totes les persones que en ella residixen. Gaudir d'un ordenament jurídic propi, fruit de la important activitat legislativa de les Corts i de l'exercici de la potestat reglamentària del Consell, ha generat un desenrotllament institucional que ha permés l'autogovern i el reforçament de la seua identitat.

Han passat més de vint-i-dos anys des de l'aprovació del nostre Estatut i és el moment de fer una reforma necessària. És necessària perquè adaptar el nostre Estatut a la realitat actual de la Comunitat Valenciana és millorar la qualitat de vida de les valencianes i dels valencians als nous temps, i així ho demanen.

En estos vint-i-dos anys l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana ha demostrat de sobra la seua validesa i efectivitat. Fins este moment, les Corts han dut a terme dos reformes de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana. La primera mitjançant Llei Orgànica 4/1991, de 13 de març, que modificava l'article 12.4, va determinar que la data per celebrar les eleccions autonòmiques seria el quart diumenge de maig. La segona i darrera reforma, mitjançant Llei Orgànica 5/1994, de 24 de març, va suposar la inclusió d'una nova disposició addicional tercera que expressava que «totes les competències atribuïdes per este Estatut hi queden incorporades plenament i s'assumixen amb caràcter estatutari per la Generalitat Valenciana». Al mateix temps es derogaven les disposicions transitòries primera i segona que feien referència a la validació competencial. També, alhora, es derogava, mitjançant Llei Orgànica 12/1994, de 24 de març, aprovada en les Corts, i posteriorment en les Corts Generals, la Llei Orgànica 12/1982, de 10 d'agost, de Transferències a la Comunitat Valenciana de Competències en Matèria de Titularitat Estatal (LOTRAVA).

Ara el que es pretén, mitjançant esta Proposició de Llei de les Corts, és fer una reforma de molt més calat, una reforma substancial que permeta disposar d'un Estatut que, dins del marc constitucional, estiga equiparat al més alt nivell. La realitat vigent és molt distinta a la de l'any 1982 quan es va aprovar l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana. Per això és necessari que s'incorporen aquelles competències, acompanyades del finançament adequat, que permeta al nostre autogovern gaudir d'un sostre competencial el més alt possible, tant afegint en l'Estatut totes aquelles competències assumides des de 1982 i que ara no figuren, com aquelles altres emergents. De forma exhaustiva, s'incorporen els drets de les ciutadanes i dels ciutadans valencians, la promoció i defensa

d'estos pels poders públics i la menció expressa d'una sèrie de valors i drets universals de les persones entre els quals destaquen els drets socials, drets dels ciutadans davant l'administració de justícia i aquells altres drets emergents als quals la societat valenciana ni pot ni vol renunciar. Són els referits a noves tecnologies, defensa dels consumidors i usuaris entre altres, inclús el dret a l'associacionisme.

Així mateix, el dret a l'aigua de qualitat i a l'aprofitament dels excedents d'altres conques, d'acord amb la Constitució i la legislació estatal, drets del sector agrari valencià, de la protecció del medi ambient i al desenvolupament de polítiques actives d'infraestructures.

Els drets de les valencianes i valencians queden recollits en el Títol II. Són titulars dels drets, deures i llibertats reconeguts en la Constitució Espanyola i en els instruments internacionals de Drets Humans, Pactes Internacionals de Drets Civils i Polítics i de Drets Econòmics, Socials i Culturals, Convenció Europea de Drets de l'Home i Llibertats Fonamentals i en la Carta Social Europea, pels quals vetlaran els poders públics valencians. Els drets a una bona administració i l'accés als documents de l'administració quedaran regulats per Llei de les Corts, també per Llei s'elaborarà la Carta de Drets Socials de la Comunitat Valenciana en la qual es tindran en compte els drets a la defensa integral de la família; la protecció específica i la tutela social del menor; la no-discriminació i els drets de les persones amb discapacitat i de les seues famílies; el dret a la participació de la joventut; la participació i la protecció de les persones majors i dels dependents; l'atenció integral a les persones que patisquen marginació, la pobresa o l'exclusió i la discriminació social; la igualtat entre homes i dones en tots els àmbits; la protecció social contra la violència de gènere i actes terroristes; els drets i l'atenció social d'immigrants. Així mateix, la Generalitat vetlarà per la defensa de la identitat i els valors del Poble Valencià i el seu patrimoni històric i pels drets i necessitats de les persones que hagen patit danys per catàstrofes naturals. El dret a gaudir d'uns servicis públics de qualitat, el dret a disposar d'un habitatge digne i al desenvolupament sostenible són altres dels que figuren en el nou Estatut.

També es defineix la llengua valenciana com a pròpia de la Comunitat Valenciana i l'idioma valencià, junt amb el castellà, els dos idiomes oficials. S'incorporen a l'Estatut les institucions creades després de la promulgació de la Llei Orgànica 5/1982 i al mateix temps es ressenya en l'idioma valencià el nom de totes les institucions valencianes perquè siguen

utilitzades així, tant quan s'escriga, o es parle, en valencià com en castellà.

Igualment, és motiu d'esta reforma el reconeixement de la Comunitat Valenciana, com a Nacionalitat Històrica per les seues arrels històriques, per la seua personalitat diferenciada, per la seua llengua i cultura i pel seu Dret Civil Foral.

També és objecte d'esta Proposició de Llei de les Corts que es reconega, de forma expressa, la capacitat de dissolució plena de la Cambra i convocatòria de noves eleccions al Molt Honorable President de la Generalitat.

Pretén també esta reforma l'impuls i desenrotllament del Dret Civil Foral Valencià aplicable, del coneixement i l'ús de la llengua valenciana, de la cultura pròpia i singular del nostre poble, i dels seus costums i tradicions. Per això el desenrotllament legislatiu de les competències de la Generalitat, en plena harmonia amb la Constitució Espanyola, procurarà la recuperació dels continguts d'«Els Furs del Regne de València», abolits per la promulgació del Decret de 29 de juny de 1707.

La integració a Europa i l'assumpció dels valors de la Unió Europea i vetlar pel compliment dels seus objectius exigix la defensa dels drets de tots els ciutadans europeus residents a la Comunitat Valenciana. També pels drets de les comunitats de valencians assentades fora de la Comunitat Valenciana i, en especial, el seu dret a participar, col·laborar i compartir la vida social i cultural del Poble Valencià.

La competència de la Comunitat Valenciana per a signar convenis amb les distintes comunitats espanyoles i amb les regions europees, per a participar en l'acció exterior de l'Estat en l'àmbit de les seues competències, i la participació en el procés de celebració de tractats internacionals són altres de les novetats d'esta reforma.

També ha sigut objecte de reforma el sistema de relacions entre el Consell i les Corts. Es modifica el procediment per a la presentació de candidats i el debat i votació d'investidura així com en allò referit a la moció de censura i de confiança. També queda regulada la delegació de les Corts a favor del Consell per a poder dictar decrets legislatius, com també la potestat del Consell per a dictar decrets llei.

Es suprimix el nombre màxim de Consellers i es modifica la regulació de l'exigència de responsabilitat penal dels Diputats i les Diputades i del Consell, ampliant-se a la responsabilitat civil l'aforament que, en el seu cas, serà exigible davant del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana.

També es modifiquen aspectes de l'Administració de Justícia, de la Hisenda de la Generalitat i de la Policia Autònoma, així com l'execució de la legislació laboral.

S'incorporen a l'Estatut totes aquelles institucions de la Generalitat que es van crear després de la seua aprovació. Es denominen en valencià totes elles, i s'elimina el gentilici Valenciana després de Generalitat. Al mateix temps es milloren algunes redaccions i s'eliminen els errors existents que en cap cas signifiquen reforma del contingut de l'Estatut. S'incorporen també a l'Estatut els principis de lleialtat institucional i solidaritat que han de presidir les relacions amb l'Estat i altres comunitats autònomes, així com aquells que eviten els desequilibris territorials que perjudiquen la Comunitat Valenciana, especialment en allò referit als recursos hídrics. Per a aconseguir estos objectius, es manté el preàmbul de la Llei Orgànica 5/1982, de primer de juliol d'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, i es realitza una nova estructuració del text.

En el Títol I s'incorpora en l'article primer que la Comunitat Valenciana és una comunitat diferenciada com a nacionalitat històrica, així com l'assumpció dels valors de la Unió Europea; en el nou article sèptim s'incorpora un punt referit a la recuperació dels Furs del Regne de València que siguen aplicables en plena harmonia amb la Constitució.

El Títol II està referit als drets dels valencians i valencianes i en els seus articles determina que les valencianes i valencians, en la seua condició de ciutadans espanyols i europeus, són titulars dels drets, deures i llibertats reconeguts en la Constitució Espanyola i en l'ordenament de la Unió Europea, i que mitjançant una Llei de les Corts es regularà el dret a la bona administració, així com els drets que les administracions públiques operants a la Comunitat Valenciana tracten els seus assumptes de manera equitativa i imparcial, garantint el dret a la participació dels agents de la societat civil i dels ciutadans a participar en la vida política, econòmica, cultural i social, així com la defensa dels drets socials dels valencians.

El Títol III està dedicat a la Generalitat i, dins d'este, el Capítol I a les seues institucions, el Capítol II a les Corts, el Capítol III al President de la Generalitat, el Capítol IV al Consell, a l'Administració de Justícia el Capítol V, i el VI a altres institucions de la Generalitat, i en este, dos seccions referides a les institucions comissionades per les Corts i a les de caràcter consultiu de la Generalitat respectivament i el Capítol VII referit al Règim Jurídic.

El Títol IV es dedica a les competències entre les quals s'arreglen aquelles que la Generalitat té assumides però que no estan incorporades a l'Estatut i aquelles altres susceptibles d'incorporar-se amb la promulgació de la Llei Orgànica per la que s'aprove l'Estatut.

El Títol V està dedicat a les Relacions amb l'Estat i altres comunitats autònomes; el Títol VI es dedica a les Relacions amb la Unió Europea; el Títol VII a l'Acció Exterior; el Títol VIII a Administració Local; el Títol IX està dedicat a Economia i Hisenda i per últim el Títol X a la reforma de l'Estatut.

Conté quatre disposicions addicionals referides a les competències financeres, a l'ampliació de les competències en el cas d'ampliació de competències per l'Estat a altres comunitats autònomes, al Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó i que les institucions i administració de la Generalitat no utilitzen en les seues expressions públiques llenguatge que suppose menyscabament o menysvaloració de cap grup o persona.

La reforma de l'Estatut modifica els 61 articles que configuren la Llei Orgànica 5/1982, de primer de juliol, d'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, i a més, incorpora 20 nous articles.

Per últim, la Proposició de Llei de les Corts, suprimix la disposició transitòria tercera; el segon paràgraf del punt 5 i el punt 6 complet de la quarta; també suprimix les disposicions transitòries sexta, sèptima, octava i novena.

S'incorporen tres noves transitòries referides al Dret Foral, la tercera, a la possible aplicació de la potestat de dissolució de la Cambra, la quarta; i a la convocatòria de referèndum de ratificació de l'Estatut, la quinta.

Per últim, s'introdueixen una disposició derogatòria i una disposició final mitjançant la qual l'Estatut entrarà en vigor el dia de la seua publicació en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

TÍTOL I

La Comunitat Valenciana

Article primer

1. El Poble Valencià, històricament organitzat com a Regne de València, es constituïx en Comunitat Autònoma, dins de la unitat de la nació espanyola, com a expressió de la seua identitat diferenciada com a nacionalitat històrica i en l'exercici del dret d'autogovern que la Constitució espanyola reconeix a tota nacionalitat, amb la denominació de Comunitat Valenciana.

2. La Comunitat Valenciana és l'expressió de la voluntat democràtica i del dret d'autogovern del Poble Valencià i es regix pel present Estatut, que és la seua norma institucional bàsica.

3. La Comunitat Valenciana té com a objectiu la consecució de l'autogovern en els termes d'este Estatut, reforçar la democràcia i garantir la participació de tots els ciutadans en la realització dels seus fins.

4. La Comunitat Valenciana, com regió d'Europa, assumix els valors de la Unió Europea i vetlarà pel compliment dels seus objectius i per la defensa dels drets de tots els ciutadans europeus.

Article segon

El territori de la Comunitat Valenciana comprén el dels municipis integrats en les províncies d'Alacant, Castelló i València.

Article tercer

1. Als efectes d'este Estatut, gaudixen de la condició política de valencians tots els ciutadans espanyols que tinguen o adquirisquen veïnatge administratiu en qualsevol dels municipis de la Comunitat Valenciana.

2. Els ciutadans espanyols residents a l'estranger que hagen tingut el seu darrer veïnatge administratiu a la Comunitat Valenciana i acrediten esta condició al corresponent Consolat d'Espanya, gaudiran dels drets polítics definits en este Estatut. Este mateix règim serà aplicat als seus descendents, inscrits com a espanyols, si així ho sol·liciten en els termes en què ho determine la Llei de l'Estat.

3. Les comunitats de valencians assentades fora de la Comunitat Valenciana tindran dret a sol·licitar, com a tals, el reconeixement de la seua valencianitat entesa com el dret a participar, col·laborar i compartir la vida

Títol primer
LA COMUNITAT VALENCIANA

social i cultural del Poble Valencià. Sense perjudi de les competències de l'Estat, una Llei de les Corts regularà l'abast i contingut d'este reconeixement a estes comunitats.

La Generalitat podrà sol·licitar de l'Estat la celebració dels corresponents tractats o convenis en els Estats on existisquen les dites Comunitats, amb la finalitat que puga complir-se allò establert en el present article.

4. El Dret Civil Foral Valencià s'aplicarà, amb independència d'on es residisca, a qui tinga el veïnatge civil valencià conforme a les normes del Títol Preliminar del Codi Civil, que serà igualment aplicable per a resoldre els conflictes de lleis.

5. Els ciutadans de la Unió Europea residents a la Comunitat Valenciana que no tinguen la nacionalitat espanyola, gaudiran en esta dels drets i estaran subjectes a les obligacions pròpies dels valencians, amb les excepcions que establisquen, si és el cas, la Constitució o les Lleis de l'Estat.

Article quart

1. La Bandera de la Comunitat Valenciana és la tradicional Senyera composta per quatre barres roges sobre fons groc, coronades sobre franja blava vora el pal.

2. Una llei de les Corts determinarà la simbologia heràldica pròpia de la Comunitat Valenciana que integra les tres províncies de Castelló, València i Alacant.

Article quint

1. La seu de la Generalitat serà el palau d'este nom, a la ciutat de València.

2. Les institucions de la Generalitat podran establir-se i celebrar reunions a qualsevol dels municipis de la Comunitat Valenciana, d'acord amb el que la Llei dispose.

Article sext

1. La llengua pròpia de la Comunitat Valenciana és el valencià.

2. L'idioma valencià és l'oficial a la Comunitat Valenciana, igual que ho és el castellà, que és l'idioma oficial de l'Estat. Tots tenen dret a conèixer-los i a usar-los i a rebre l'ensenyament del, i en, idioma valencià.

3. La Generalitat garantirà l'ús normal i oficial de les dos llengües, i adoptarà les mesures necessàries per tal d'assegurar-ne el seu coneixement.

4. Ningú no podrà ser discriminat per raó de la seua llengua.

5. S'atorgarà especial protecció i respecte a la recuperació del valencià.

6. La llei establirà els criteris d'aplicació de la llengua pròpia en l'Administració i l'ensenyament.

7. Es delimitaran per llei els territoris en els quals predomine l'ús d'una llengua o de l'altra, així com els que puguin ser exceptuats de l'ensenyament i de l'ús de la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana.

8. L'Acadèmia Valenciana de la Llengua és la institució normativa de l'idioma valencià.

Article sèptim

1. El desenvolupament legislatiu de les competències de la Generalitat procurarà la recuperació dels continguts corresponents dels Furs de l'històric Regne de València en plena harmonia amb la Constitució i amb les exigències de la realitat social i econòmica valenciana. Esta reintegració s'aplicarà, en especial, a l'entramat institucional de l'històric Regne de València i la seua pròpia onomàstica en el marc de la Constitució Espanyola i d'este Estatut d'Autonomia.

2. Les normes i disposicions de la Generalitat i les que integren el Dret Foral Valencià tindran eficàcia territorial excepte en els casos en els quals legalment siga aplicable l'estatut personal i altres normes d'extraterritorialitat.

TÍTOL II ***Dels drets dels*** ***valencians i valencianes***

Article 8

1. Els valencians i valencianes, en la seua condició de ciutadans i ciutadanes espanyols i europeus, són titulars dels drets, deures i llibertats reconeguts en la Constitució Espanyola i en l'ordenament de la Unió Europea i en els instruments internacionals de protecció dels drets humans, individuals i col·lectius, en particular, en la Declaració Universal de Drets Humans, en els Pactes Internacionals de Drets Civils i Polítics i de Drets Econòmics, Socials i Culturals, en la Convenció Europea de Drets de l'Home i Llibertats Fonamentals i en la Carta Social Europea.

2. Els poders públics valencians estan vinculats per estos drets i llibertats i vetllaran per la seua protecció i respecte, així com pel compliment dels deures.

Article 9

1. Sense perjudi d'allò que disposa la legislació bàsica de l'Estat, una Llei de les Corts regularà el dret a una bona administració i l'accés als documents de les institucions i administracions públiques valencianes.

2. Tots els ciutadans tenen dret que les administracions públiques de la Generalitat tracten els seus assumptes de forma equitativa i imparcial i en un termini raonable i a gaudir de servicis públics de qualitat.

Així mateix, els ciutadans valencians tindran dret a dirigir-se a l'Administració de la Comunitat Valenciana en qualsevol de les seues dos llengües oficials i a rebre resposta en la mateixa llengua utilitzada.

3. La Generalitat vetllarà per una Administració de Justícia sense demores indegudes i pròxima al ciutadà.

4. Tots els valencians tenen dret a participar de forma individual, o col·lectiva, en la vida política, econòmica, cultural i social de la Comunitat Valenciana.

La Generalitat promourà la participació dels agents socials i del conjunt de la societat civil en els afers públics.

5. La Generalitat garantirà polítiques de protecció i defensa de consumidors i usuaris, així com els seus drets a l'associacionisme, d'acord amb la legislació de l'Estat.

Títol segon
DELS DRETS DELS
VALENCIANS I VALENCIANES

Article 10

1. La Generalitat defensarà i promourà els drets socials dels valencians que representen un àmbit inseparable del respecte dels valors i drets universals de les persones i que constitueixen un dels fonaments cívics del progrés econòmic, cultural i tecnològic de la Comunitat Valenciana.

2. Mitjançant una Llei de les Corts s'elaborarà la Carta de Drets Socials de la Comunitat Valenciana, com a expressió de l'espai cívic de convivència social dels valencians, que contindrà el conjunt de principis, drets i directrius que informen l'actuació pública de la Generalitat en l'àmbit de la política social.

3. En tot cas, l'actuació de la Generalitat se centrarà primordialment en els àmbits següents: defensa integral de la família; els drets de les situacions d'unió legalitzades; protecció específica i tutela social del menor; la no discriminació i drets de les persones amb discapacitat i les seues famílies a la igualtat d'oportunitats, a la integració i a l'accessibilitat universal en qualsevol àmbit de la vida pública, social, educativa o econòmica; l'articulació de polítiques que garantisquen la participació de la joventut en el desenrotllament polític, social, econòmic i cultural; participació i protecció de les persones majors i dels dependents; assistència social a les persones que patixen marginació, pobresa o exclusió i discriminació social; igualtat de drets d'hòmens i dones en tots els àmbits, en particular en matèria d'ocupació i treball; protecció social contra la violència, especialment de la violència de gènere i actes terroristes; drets i atenció social dels immigrants amb residència a la Comunitat Valenciana.

4. La Generalitat, en el marc de les seues competències i per mitjà de la seua organització jurídica, promourà les condicions necessàries perquè els drets socials dels ciutadans valencians i dels grups i col·lectius en què s'integren siguen objecte d'una aplicació real i efectiva.

Article 11

La Generalitat, segons la Carta de Drets Socials, vetlarà en tot cas perquè les dones i els hòmens puguin participar plenament en la vida laboral, social, familiar i política sense discriminacions de cap tipus i garantirà que ho facen en igualtat de condicions. A estos efectes es garantirà la compatibilitat de la vida familiar i laboral.

Article 12

La Generalitat vetlarà per la protecció i defensa de la identitat i els valors i interessos del Poble Valencià i el respecte a la diversitat cultural de la Comunitat Valenciana i el seu patrimoni històric. La Generalitat procurarà, així mateix, la protecció i defensa de la creativitat artística, científica i tècnica, en la forma que determine la Llei competent.

Article 13

1. La Generalitat, segons la Carta de Drets Socials, garantirà en tot cas a tota persona afectada de discapacitat, el dret a les prestacions públiques necessàries per a assegurar la seua autonomia personal, la seua integració socioprofessional i la seua participació en la vida social de la comunitat.

2. La Generalitat procurarà a les persones afectades de discapacitat la seua integració per mitjà d'una política d'igualtat d'oportunitats, mitjançant mesures d'acció positiva, i garantirà l'accessibilitat espacial de les instal·lacions, edificis i servicis públics.

3. Les famílies que incloguen persones majors o menors dependents, o en les quals algun dels seus membres estiga afectat per discapacitat que exigisca atencions especials tenen dret a una ajuda de la Generalitat, en la forma que determine la Llei.

4. La Generalitat garantirà l'ús de la llengua de signes pròpia de les persones sordes, que haurà de ser objecte d'ensenyament, protecció i respecte.

Article 14

Els poders públics vetlaran pels drets i necessitats de les persones que hagen patit danys causats per catàstrofes naturals i sobrevingudes.

Article 15

A fi de combatre la pobresa i facilitar la inserció social, la Generalitat garantix el dret dels ciutadans valencians en estat de necessitat a la solidaritat i a una renda de ciutadania en els termes previstos en la Llei.

Article 16

La Generalitat garantirà el dret d'accés a un habitatge digne dels ciutadans valencians. Per llei es regularan les ajudes per promoure este dret, especialment en favor dels joves, persones sense mitjans, dones maltractades, persones afectades per discapacitat i aquelles altres en les quals estiguen justificades les ajudes.

Títol segon
DELS DRETS DELS
VALENCIANS I VALENCIANES

Article 17

1. Es garantix el dret dels valencians i valencianes a disposar de l'abastiment suficient d'aigua de qualitat. Igualment, es reconeix el dret de redistribució dels sobrants d'aigües de conques excedentàries atenent criteris de sostenibilitat d'acord amb la Constitució i la legislació estatal.

Els ciutadans i ciutadanes valencians tenen dret a gaudir d'una quantitat d'aigua de qualitat, suficient i segura, per atendre les seues necessitats de consum humà i per a poder desenrotllar les seues activitats econòmiques i socials d'acord amb la llei.

2. Tota persona té dret a gaudir d'una vida i un medi ambient segur, sa i ecològicament equilibrat. La Generalitat protegirà el medi ambient, la diversitat biològica, els processos ecològics i altres àrees d'especial importància ecològica.

Article 18

Des del reconeixement social i cultural del sector agrari valencià i de la seua important labor en l'activitat productiva, en el manteniment del paisatge, del territori, del medi ambient, de la cultura, de les tradicions i costums més definitòries de la identitat valenciana, la Generalitat, adoptarà les mesures polítiques, fiscals, jurídiques i legislatives que garantisquen els drets d'este sector, el seu desenrotllament i protecció, així com dels agricultors i ramaders.

Article 19

1. En l'àmbit de les seues competències, la Generalitat impulsarà un model de desenrotllament equitatiu, territorialment equilibrat i sostenible, basat en la incorporació de processos d'innovació, la plena integració en la societat de la informació, la formació permanent, la producció obertament sostenible i una ocupació estable i de qualitat en la qual es garantisca la seguretat i la salut en el treball.

La Generalitat promourà polítiques d'equilibri territorial entre les zones costaneres i les de l'interior.

2. Queda garantit el dret dels valencians a l'accés a les noves tecnologies i que la Generalitat desenrotlle polítiques actives que impulsen la formació, les infraestructures i la utilització de les mateixes.

TÍTOL III **La Generalitat**

◦ CAPÍTOL I

Article 20

1. El conjunt de les institucions d'autogovern de la Comunitat Valenciana constituïx la Generalitat.
2. Formen part de la Generalitat: les Corts Valencianes o les Corts, el President i el Consell.
3. Són també institucions de la Generalitat la Sindicatura de Comptes, el Síndic de Greuges, el Consell Valencià de Cultura, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, el Consell Jurídic Consultiu i el Comitè Econòmic i Social.

◦ CAPÍTOL II

Les Corts Valencianes o Les Corts

Article 21

1. La potestat legislativa dins la Comunitat Valenciana correspon a les Corts, que representen el poble. Les Corts són inviolables i gaudixen d'autonomia.
2. Les Corts tenen la seua seu en el Palau dels Borja de la ciutat de València, podent celebrar sessions en altres llocs de la Comunitat Valenciana quan els seus òrgans de govern així ho acorden.

Article 22

Són funcions de les Corts:

- a) Aprovar els pressupostos de la Generalitat i les emissions de Deute Públic.
- b) Controlar l'acció del Consell.
- c) Elegir el President de la Generalitat.
- d) Exigir, si és el cas, la responsabilitat política del President i del Consell.
- e) Exercir el control parlamentari sobre l'acció de l'Administració situada baix l'autoritat de la Generalitat. Amb esta finalitat es podran

Títol tercer
LA GENERALITAT

crear, si és el cas, comissions especials d'investigació, o atribuir esta facultat a les comissions permanents.

f) Presentar davant la Mesa del Congrés proposicions de llei i nomenar els Diputats encarregats de defensar-les.

g) Sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei.

h) Interposar recursos d'inconstitucionalitat, així com personar-se davant el Tribunal Constitucional.

i) Aprovar, a proposta del Consell, els convenis i els acords de cooperació amb l'Estat i amb les altres Comunitats Autònomes.

j) Designar els Senadors i les Senadores que han de representar la Comunitat Valenciana, d'acord amb el que preveu la Constitució i en la forma que determine la Llei de Designació de Senadors en representació de la Comunitat Valenciana.

k) Rebre informació, a través del Consell, debatre i emetre opinió respecte dels tractats internacionals i legislació de la Unió Europea quan es referisquen a matèries de particular interès de la Comunitat Valenciana, d'acord amb la legislació de l'Estat.

l) Aquelles altres que els atribuïsquen les lleis i este Estatut.

Article 23

1. Les Corts estaran constituïdes per un nombre de Diputats i Diputades no inferior a noranta-nou, triats per sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, en la forma que determina la Llei Electoral Valenciana, atenent criteris de proporcionalitat i, si és el cas, de comarcalització.

2. Per a poder ser proclamats electes i obtindre escó, els candidats de qualsevol circumscripció hauran de gaudir de la condició política de valencians i hauran d'haver sigut presentats per partits, federacions, coalicions o agrupacions d'electors que obtinguen el nombre de vots exigít per la Llei Electoral valenciana.

3. Els membres de les Corts, fins i tot després d'haver cessat en el mandat, gaudiran d'inviolabilitat per les opinions manifestades i pels vots emesos en l'exercici de les seues funcions.

Durant el seu mandat no podran ser detinguts ni retinguts per actes delictius realitzats en el territori de la Comunitat Valenciana, si no en cas de flagrant delictes, corresponent decidir en tot cas sobre la seua inculpació, presó, processament si és el cas, i juí al Tribunal Superior de Justícia de la

Comunitat Valenciana. Fora de tal territori la responsabilitat penal serà exigible, en els mateixos termes, davant de la Sala Penal del Tribunal Suprem.

Igualment, gaudiran d'aforament en matèria de responsabilitat civil per actes comesos i opinions emeses en l'exercici del seu càrrec.

4. Les Corts són elegides per quatre anys. El mandat dels seus Diputats finalitza quatre anys després de les eleccions, o el dia de la dissolució de la Cambra pel President de la Generalitat en la forma que establisca la Llei del Consell. A determinats efectes, el mandat dels Diputats finalitzarà el dia abans de les eleccions.

La dissolució i convocatòria de noves eleccions a les Corts es realitzarà per mitjà de Decret del President de la Generalitat. En qualsevol cas, les Corts electes es constituïran en un termini màxim de noranta dies a partir de la data de finalització del mandat anterior.

El Decret, que entrarà en vigor el dia de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat*, especificarà el nombre de Diputats a triar en cada circumscripció, la duració de la campanya electoral, el dia de votació i el dia, hora i lloc de constitució de les Corts d'acord amb la Llei Electoral Valenciana.

Article 24

La Llei Electoral Valenciana, prevista en l'apartat 1 de l'article anterior, serà aprovada en votació de conjunt per les dos terceres parts de les Corts i garantirà un mínim de 20 Diputats per cada circumscripció provincial distribuint la resta del nombre total dels Diputats entre les dites circumscripcions, segons criteris de proporcionalitat respecte de la població, de manera que la desproporció que establisca el sistema resultant siga inferior a la relació d'u a tres.

Article 25

1. Les Corts nomenaran el seu President, la Mesa i una Diputació Permanent. També aprovaran, per majoria absoluta, el seu Reglament que tindrà rang de Llei. Igualment, en la forma que determine el Reglament, aprovaran els Estatuts de Govern i Règim Intern de la Cambra.

2. Les Corts funcionaran en Ple o en Comissions. Podran delegar en les Comissions l'elaboració de lleis, sense perjudici que el Ple puga sol·licitar el debat i la votació. Queden exceptuades d'esta delegació les lleis de bases i els pressupostos de la comunitat.

Títol tercer
LA GENERALITAT

3. Les Corts es reuniran en sessions ordinàries i extraordinàries. Els períodes ordinaris seran dos per any i duraran com a mínim huit mesos. El primer s'iniciarà en setembre i en febrer el segon.

Tindran la consideració de sessions extraordinàries les que, d'acord amb el Reglament de la Cambra, convoque el President a proposta del Consell, de la Diputació Permanent o a petició d'una quinta part dels Diputats i les Diputades o del nombre de Grups Parlamentaris que determine el Reglament de les Corts. Les sessions extraordinàries acabaran una vegada finalitze l'orde del dia determinat per al qual van ser convocades. Totes les sessions del Ple seran públiques, excepte aquelles que determine el Reglament de les Corts.

4. Les Corts adopten els acords per majoria simple, excepte disposició expressa en sentit contrari. Per a adoptar acords cal la presència, almenys, de la meitat més un dels Diputats i les Diputades.

5. Les lleis de la Generalitat seran promulgades, en nom del Rei, pel seu President i publicades, en les dos llengües oficials al *Diari Oficial de la Generalitat* en el termini de 15 dies des de la seua aprovació, i al *Butlletí Oficial de l'Estat*. Per a la seua entrada en vigor regirà la data de publicació al *Diari Oficial de la Generalitat*.

Article 26

1. La iniciativa legislativa correspon a les Corts i al Consell, en la forma que determine el present Estatut i el Reglament de les Corts.

2. La iniciativa legislativa de les Corts s'exercirà pels Grups Parlamentaris i pels Diputats i Diputades en la forma que determine el Reglament de les Corts. També pot ser exercida a través de la iniciativa popular en la forma que es regule per Llei i en els termes previstos en el Reglament de les Corts.

◦ CAPÍTOL III
El President de la Generalitat

Article 27

1. El President de la Generalitat serà elegit per les Corts d'entre els seus membres i nomenat pel Rei. La facultat de presentar candidats correspon als Grups Parlamentaris. En tot moment s'atendrà al que regula el present Estatut i el Reglament de les Corts.

2. Després de cada renovació de les Corts, i en els altres casos en què així procedisca, el President de les Corts, prèvia consulta amb els representats designats pels Grups Polítics amb representació parlamentària, proposarà un candidat a la Presidència de la Generalitat, donant prioritat a aquell que en les consultes realitzades haja obtingut major suport per part dels Grups Polítics.

3. El candidat proposat, d'acord amb el que preveu l'apartat anterior, exposarà davant Les Corts el programa polític de govern del Consell que pretén formar i sol·licitarà la confiança de la Cambra. El debat es desenrotllarà en la forma que determine el Reglament de les Corts.

4. Per a l'elecció cal la majoria absoluta dels membres de dret de les Corts en primera votació. Si no s'aconsegueix esta majoria, la votació es repetirà quaranta-huit hores després i serà suficient la majoria simple per a ser elegit.

5. Si efectuades les esmentades votacions no s'atorgara la confiança per a la investidura, es tramitaran successives propostes en la forma prevista en els apartats anteriors, atenent a la resta dels candidats presentats i al criteris establits en el punt 2. El President de les Corts podrà, si és el cas, rependre la roda de consultes.

6. Si transcorregut el termini de dos mesos, a partir de la primera votació d'investidura, cap candidat obtinguera la confiança de les Corts, el President de les Corts, per acord de la Mesa, dissoldrà la Cambra i el President de la Generalitat en funcions convocarà noves eleccions.

7. Es procedirà novament a l'elecció del President de la Generalitat d'acord amb el procediment establert pel present article, en els casos de renúncia, dimissió, incapacitat, defunció o pèrdua de la qüestió de confiança.

Article 28

1. El President de la Generalitat, que també ho és del Consell, dirigeix l'acció del Consell, coordina les funcions d'este i ostenta la més alta representació de la Comunitat Valenciana, així com l'ordinària de l'Estat en esta.

2. El President és responsable políticament davant les Corts. Estes poden exigir la responsabilitat del Consell per mitjà de l'adopció per majoria absoluta de la moció de censura, proposada com a mínim per la quinta part dels Diputats i les Diputades i que haurà d'incloure un candidat a la Presidència.

Títol tercer
LA GENERALITAT

La moció de censura no podrà ser votada fins a cinc dies després de la seua presentació. Durant els dos primers dies d'este termini podran presentar-se propostes alternatives.

3. Si la moció de censura no és aprovada, els signataris d'esta no podran presentar-ne una altra durant el mateix període de sessions. Si és aprovada, el President i el Consell cessaran en les seues funcions, i el candidat inclòs en aquella serà nomenat President de la Generalitat pel Rei.

4. El President de la Generalitat, amb l'acord previ del Consell, podrà ordenar mitjançant Decret la dissolució de les Corts, excepte quan es trobe en tramitació una moció de censura que reunisca els requisits exigits en el Reglament de les Corts.

5. El President de la Generalitat podrà proposar, d'acord amb allò que determine la legislació de l'Estat, la celebració de consultes populars en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, sobre qüestions d'interés general en matèries autonòmiques o locals.

• **CAPÍTOL IV**
El Consell

Article 29

1. El Consell és l'òrgan col·legiat de govern de la Generalitat, que té la potestat executiva i reglamentària. En particular, dirigix l'Administració, que es troba baix l'autoritat de la Generalitat.

2. Els membres del Consell que reben el nom de Consellers són designats pel President de la Generalitat. Les seues funcions, composició, forma de nomenament i de cessament, seran regulades per Llei de les Corts.

3. La seu del Consell serà a la ciutat de València, i els seus organismes, servicis i dependències es podran establir en diferents llocs del territori de la Comunitat Valenciana, d'acord amb criteris de descentralització i coordinació de funcions.

4. Totes les normes, disposicions i actes emanats del Consell, que per la seua naturalesa ho exigisquen, seran publicats al *Diari Oficial de la Generalitat* en les dos llengües oficials. Pel que fa a la publicació al *Butlletí Oficial de l'Estat*, s'ajustarà al que dispose la norma estatal corresponent.

Article 30

El Consell respon políticament de forma solidària davant les Corts, sense perjudi de la responsabilitat directa de cada membre per la seua gestió. El seu President, prèvia deliberació del Consell, pot plantejar davant les Corts la qüestió de confiança sobre el seu programa, una decisió política o un projecte de llei. La qüestió es considerarà aprovada quan obtinga la majoria simple. Si tenia per objecte un projecte de llei, este es consideraria aprovat segons el text tramés pel Consell, excepte en els casos que es requirisca una majoria qualificada.

Article 31

La responsabilitat penal i civil dels membres del Consell i, si és el cas, la del President, s'exigirà en els mateixos termes que este Estatut determina per als Diputats.

Article 32

El Consell podrà interposar el recurs d'inconstitucionalitat. També podrà, per pròpia iniciativa o amb l'acord previ de les Corts, suscitar els conflictes de competència a què fa referència l'apartat c del número 1 de l'article 161 de la Constitució Espanyola.

• CAPÍTOL V

L'Administració de Justícia

Article 33

1. El Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana és l'òrgan jurisdiccional en què culmina l'organització judicial en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana, d'acord amb el que estableix la Constitució.

2. Per mitjà del pertinent sistema d'instàncies processals i recursos que vénen determinats per la legislació de l'Estat, serà competència del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana l'establiment de la doctrina en els ordes jurisdiccionals en què així procedisca, estenent-se a tots aquells el coneixement dels quals els fóra atribuït per l'Estat, en el territori de la Comunitat Valenciana, sense perjudi de les competències del Tribunal Suprem.

3. Es crea el Consell de la Justícia de la Comunitat Valenciana. Una Llei de les Corts determinarà la seua estructura, composició, nomenaments i

Títol tercer
LA GENERALITAT

funcions, dins de l'àmbit de les competències de la Generalitat en matèria d'administració de justícia, en els termes que establix este Estatut i d'acord amb el que disposa la Llei Orgànica del Poder Judicial.

4. La col·laboració entre la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana i la Conselleria competent en matèria de Justícia serà a través de la Comissió Mixta.

Article 34

1. El President del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana serà nomenat pel Rei a proposta del Consell General del Poder Judicial.

2. El nomenament dels Magistrats, Jutges i Secretaris del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana s'efectuarà en la forma prevista en la Llei Orgànica del Poder Judicial.

Article 35

1. A instància de la Generalitat, l'òrgan competent convocarà els concursos i oposicions per a cobrir les places vacants de Magistrats, Jutges, Secretaris Judicials i la resta de personal al servici de l'Administració de Justícia, d'acord amb allò que disposa la Llei Orgànica del Poder Judicial. En esta resolució es tindrà en compte la seua especialització en el Dret Civil Foral Valencià i el coneixement de l'idioma valencià.

2. Correspon íntegrament a l'Estat, de conformitat amb les Lleis generals, el dret de gràcia i l'organització i el funcionament del Ministeri Fiscal. la forma prevista en la Ley Orgánica del Poder Judicial.

Article 36

1. En relació a l'Administració de Justícia, exceptuada la militar, correspon a la Generalitat:

1.ª Exercir, a la Comunitat Valenciana, totes les facultats que la Llei Orgànica del Poder Judicial reconega o atribuisca al govern de l'Estat.

2.ª Fixar la delimitació de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals al seu territori i la localització de la seua capitalitat. La Generalitat participarà també, d'acord amb la Llei Orgànica del

Poder Judicial, en la creació o transformació del nombre de seccions o jutjats en l'àmbit del seu territori.

3.ª Coadjuvar en l'organització dels Tribunals consuetudinaris i tradicionals, en especial en la del Tribunal de les Aigües de la Vega de València.

4.ª Proveir de mitjans personals, materials i econòmics l'Administració de Justícia.

5.ª La competència per a ordenar els servicis de justícia gratuïta que podran prestar-se directament o en col·laboració amb els col·legis d'advocats i les associacions professionals.

2. Els valencians, en els casos i forma que determine la Llei, podran participar en l'Administració de Justícia per mitjà de la institució del Jurat, en els processos penals que se substancien davant dels òrgans jurisdiccionals amb seu a la Comunitat Valenciana.

Article 37

La competència dels òrgans jurisdiccionals a la Comunitat Valenciana comprén:

1. El coneixement i resolució de tots els litigis que se substancien a la Comunitat Valenciana, en els ordes jurisdiccionals en què així procedisca i en les instàncies i graus determinats per la legislació de l'Estat.

2. En matèria de Dret Civil Foral Valencià, el coneixement dels recursos de cassació i de revisió, com a competència exclusiva del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana, així com els recursos de cassació per a la unificació de la doctrina i el recurs en interès de llei en l'àmbit Contenciós Administratiu quan afecte exclusivament normes emanades de la Comunitat Valenciana.

3. En matèria de Dret estatal i en els ordes jurisdiccionals que la legislació estatal establisca, li correspon al Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana, per la via processal pertinent, la fixació de la doctrina, sense perjudi de la competència del Tribunal Suprem.

4. La resolució de les qüestions de competència entre òrgans jurisdiccionals a la Comunitat Valenciana.

Títol tercer
LA GENERALITAT

• CAPÍTOL VI
De les altres Institucions de la Generalitat

Secció Primera
De les Institucions comissionades per les Corts

Article 38

El Síndic de Greuges

El Síndic de Greuges és l'Alt Comissionat de les Corts, designat per estes, que vetlarà per la defensa dels drets i llibertats reconegudes en els Títols I de la Constitució Espanyola i II del present Estatut, en l'àmbit competencial i territorial de la Comunitat Valenciana. Anualment informará les Corts del resultat de l'exercici de les seues funcions.

Quant al procediment del nomenament, funcions, facultats, estatut i duració del mandat, caldrà ajustar-se al que dispose la Llei de les Corts que ho regule.

Article 39

La Sindicatura de Comptes

La Sindicatura de Comptes és l'òrgan a què correspon el control extern econòmic i pressupostari de l'activitat financera de la Generalitat, dels ens locals compresos en el seu territori i de la resta del sector públic valencià, així com dels comptes que la justifiquen. Quant al procediment del nomenament dels seus membres, funcions, facultats, estatut i duració del mandat, caldrà ajustar-se al que dispose la Llei de les Corts que ho regule.

Secció Segona
**De les institucions consultives i normatives
de la Generalitat**

Article 40

El Consell Valencià de Cultura

El Consell Valencià de Cultura és la institució consultiva i assessora de les institucions públiques de la Comunitat Valenciana en aquelles matèries específiques que afecten la cultura valenciana.

Quant al procediment del nomenament dels seus membres, funcions, facultats, estatut i duració del mandat, caldrà ajustar-se al que dispose la Llei de les Corts que ho regule.

Article 41

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua, institució de la Generalitat de caràcter públic, té per funció determinar i elaborar, en el seu cas, la normativa lingüística de l'idioma valencià.

La normativa lingüística de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua és d'aplicació obligatòria a totes les administracions públiques de la Comunitat Valenciana.

Quant al procediment del nomenament dels seus membres, funcions, facultats, estatut i duració del mandat, caldrà ajustar-se al que dispose la Llei de les Corts que ho regule.

Article 42

El Comitè Econòmic i Social

El Comitè Econòmic i Social és l'òrgan consultiu del Consell i, en general, de les institucions públiques de la Comunitat Valenciana, en matèries econòmiques, sociolaborals i d'ocupació.

Quant al procediment del nomenament dels seus membres, funcions, facultats, estatut i duració del mandat, caldrà ajustar-se al que dispose la Llei de les Corts que ho regule.

Article 43

El Consell Jurídic Consultiu

El Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, institució de la Generalitat de caràcter públic, és l'òrgan consultiu suprem del Consell, de l'Administració Autonòmica i, si s'escau, de les administracions locals de la Comunitat Valenciana en matèria jurídica.

Quant al procediment del nomenament dels seus membres, funcions, facultats, estatut i duració del mandat, caldrà ajustar-se al que dispose la Llei de les Corts que ho regule.

Títol tercer
LA GENERALITAT

◦ CAPÍTOL VII
Règim Jurídic

Article 44

1. La legislació de les Corts prevista en el present Estatut revestirà la forma de Llei de la Generalitat.

2. En les matèries incloses en els articles 50 i 51 del present Estatut, i en defecte de la legislació estatal corresponent, la Generalitat podrà dictar normes de validesa provisional d'acord amb allò establert a l'apartat anterior. Estes normes es consideren derogades amb l'entrada en vigor de les estatals corresponents, si és que no hi ha una disposició expressa en sentit contrari. L'exercici d'esta facultat de dictar legislació concurrent exigirà la comunicació prèvia al Delegat del Govern.

3. Les Corts podran delegar en el Consell la potestat de dictar normes amb rang de Llei, denominades Decrets Legislatius, en els mateixos termes establerts en els articles 82, 83, 84 i 85 de la Constitució Espanyola per als supòsits de delegació del Congrés al Govern d'Espanya.

4. Igualment, el Consell, en casos d'extraordinària i urgent necessitat, podrà dictar disposicions legislatives provisionals per mitjà de decrets llei sotmesos a debat i votació en les Corts, atenent el que preceptua l'article 86 de la Constitució Espanyola per als decrets llei que puga dictar el Govern d'Espanya.

5. El desplegament legislatiu de les Institucions de la Generalitat previstes en l'article 20.3 d'este Estatut requerirà per a la seua aprovació una majoria de tres quintes parts de la Cambra.

Article 45

En matèria de competència exclusiva, el Dret Valencià és l'aplicable al territori de la Comunitat Valenciana, amb preferència sobre qualsevol altre. En defecte del Dret propi, serà d'aplicació supletòria el Dret Estatal.

Article 46

La Generalitat assumix, a més de les facultats i competències compreses en el present Estatut, les que es troben implícitament compreses en aquelles.

Article 47

Les Lleis de la Generalitat queden excloses del coneixement de la jurisdicció contenciosa administrativa, i estan subjectes només al control de constitucionalitat, exercit pel Tribunal Constitucional.

Les normes reglamentàries, els acords i altres actes administratius dels òrgans de la Generalitat seran recurribles davant la jurisdicció contenciosa administrativa.

Article 48

En l'exercici de les seues competències, la Generalitat gaudirà de les potestats i els privilegis propis de l'Administració de l'Estat.

TÍTOL IV

Les competències

Article 49

1. La Generalitat té competència exclusiva sobre les matèries següents:

- 1.ª Organització de les seues institucions d'autogovern, en el marc d'este Estatut.
- 2.ª Conservació, desenrotllament i modificació del Dret Civil Foral Valencià.
- 3.ª Normes processals i de procediment administratiu derivades de les particularitats del Dret substantiu valencià o de les especialitats de l'organització de la Generalitat.
- 4.ª Cultura.
- 5.ª Patrimoni històric, artístic, monumental, arquitectònic, arqueològic i científic, sense perjudi d'allò que disposa el número 28 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució Espanyola.
- 6.ª Arxius, biblioteques, museus, hemeroteques i altres centres de dipòsit que no siguen de titularitat estatal. Conservatori de Música i dansa, centres dramàtics i servicis de Belles Arts d'interés per a la Comunitat Valenciana.
- 7.ª Investigació, acadèmies l'àmbit principal d'actuació de les quals siga la Comunitat Valenciana. Foment i desenrotllament, en el marc de la seua política científicotecnològica, de la I+D+I, tot això sense perjudi d'allò que disposa el número 15 de l'apartat 1) de l'article 149 de la Constitució Espanyola.
- 8.ª Règim local, sense perjudi del que hi ha disposat en el número 18 de l'apartat 1) de l'article 149 de la Constitució Espanyola. Alteracions dels termes municipals i topònims.
- 9.ª Ordenació del territori i del litoral, urbanisme i habitatge.
- 10.ª Monts, aprofitaments i servicis forestals, vies pecuàries i pastures, espais naturals protegits i tractament especial de zones de muntanya, d'acord amb el que hi ha disposat en el número 23 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució Espanyola.
- 11.ª Higiene.
- 12.ª Turisme.

Títol quart **LES COMPETÈNCIES**

13.ª Obres públiques que no tinguen la qualificació legal d'interés general de l'Estat o la realització de les quals no afecte una altra Comunitat Autònoma.

14.ª Carreteres i camins l'itinerari dels quals transcórrega íntegrament dins el territori de la Comunitat Valenciana.

15.ª Ferrocarrils, transports terrestres, marítims, fluvials i per cable; ports, aeroports, heliports i servici meteorològic de la Comunitat Valenciana, sense perjudici del que disposen els números 20 i 21 de l'apartat 1) de l'article 149 de la Constitució Espanyola. Centres de contractació i terminals de càrrega en matèria de transport.

16.ª Aprofitaments hidràulics, canals i recs, quan les aigües còrriguen íntegrament dins el territori de la Comunitat Valenciana; instal·lacions de producció, distribució i transport d'energia, sempre que este transport no isca del seu territori i l'aprofitament del qual no afecte una altra Comunitat Autònoma; aigües minerals, termals i subterrànies. Tot açò sense perjudici d'allò que estableix el número 25 de l'apartat 1) de l'article 149 de la Constitució Espanyola.

17.ª Pesca a aigües interiors, marisqueig, aquíicultura, caça i pesca fluvial i lacustre. Confraries de pescadors.

18.ª Artesania.

19.ª Ordenació farmacèutica, sense perjudici d'allò que disposa el número 16 de l'apartat 1) de l'article 149 de la Constitució Espanyola.

20.ª Establiment i ordenació de centres de contractació de mercaderies i valors, d'acord amb la legislació mercantil.

21.ª Cooperatives, pòsits i mutualisme no integrat en el sistema de la Seguretat Social, tot respectant la legislació mercantil.

22.ª Col·legis professionals i exercici de les professions titulades, sense perjudici del que disposen els articles 36 i 139 de la Constitució Espanyola.

23.ª Fundacions i associacions de caràcter docent, cultural, artístic i benèfic assistencial, de voluntariat social i semblants, l'àmbit principal d'actuació de les quals siga la Comunitat Valenciana.

24.ª Servicis Socials.

25.ª Joventut.

26.ª Promoció de la dona.

27.ª Institucions públiques de protecció i ajuda de menors, jòvens,

emigrants, tercera edat, persones amb discapacitat i altres grups o sectors necessitats de protecció especial, inclosa la creació de centres de protecció, reinserció i rehabilitació.

28.ª Esports i oci.

29.ª Publicitat, sense perjudi de les normes dictades per l'Estat per a sectors i mitjans específics.

30.ª Espectacles.

31.ª Casinos, joc i apostes, amb exclusió de les Apostes Mútues Esportivobenèfiques.

32.ª Estadística d'interés de la Generalitat.

33.ª Cambres de la Propietat, Cambres de Comerç, Indústria i Navegació, Cambres Agràries, sense perjudi del que disposa el número 10 de l'apartat 1) de l'article 149 de la Constitució espanyola.

34.ª Institucions de crèdit cooperatiu, públic i territorial, i Caixes d'Estalvi, d'acord amb el que disposa la legislació bàsica de l'Estat.

35.ª Comerç interior, defensa del consumidor i de l'usuari, sense perjudi de la política general de preus, lliure circulació de béns, la legislació sobre la defensa de la competència i la legislació de l'Estat.

36.ª Administració de justícia, sense perjudi del que hi ha disposat en la legislació de desplegament de l'article 149.1.5^a de la Constitució.

2. La Generalitat té competència exclusiva sobre aquelles altres matèries que este Estatut atribuísca expressament com a exclusives i les que amb este caràcter i mitjançant llei orgànica siguen transferides per l'Estat.

3. La Generalitat té també competència exclusiva, sense perjudi del que disposa l'article 149 de la Constitució i, si és el cas, de les bases i ordenació de l'activitat econòmica general de l'Estat, sobre les matèries següents:

1.ª Defensa contra frauds i qualitat i seguretat agroalimentària.

2.ª Societats agràries de transformació.

3.ª Agricultura, reforma i desenvolupament agrari, i ramaderia.

4.ª Sanitat agrària.

5.ª Funcions i servicis de la Seguretat Social en matèria d'assistència sanitària de l'Institut Social de la Marina.

6.ª Ensenyança nauticoesportiva i subaquaticoesportiva.

7.ª Ensenyança professional nauticopesquera.

Títol quart **LES COMPETÈNCIES**

8.ª Gestió de les funcions del servei públic d'ocupació estatal en l'àmbit de treball, ocupació i formació.

9.ª Educativa, d'assistència i servicis socials, ocupació i formació professional ocupacional dels treballadors del mar, encomanats a l'Institut Social de la Marina.

10.ª Mediadors d'assegurances.

11.ª Instal·lacions radioactives de segona i tercera categoria.

12.ª Patrimoni arquitectònic, control de la qualitat en l'edificació i habitatge.

13.ª Busseig professional.

14.ª Protecció civil i seguretat pública.

15.ª Denominacions d'origen i altres mencions de qualitat, la qual cosa comprén el règim jurídic de la seua creació i funcionament; el reconeixement de les denominacions o indicacions, així com l'aprovació de les seues normes fonamentals i totes les facultats administratives de gestió i de control sobre l'actuació de les denominacions o indicacions.

16.ª Règim de les noves tecnologies relacionades amb la societat

4. També és competència exclusiva de la Generalitat el desenrotllament i execució de la legislació de la Unió Europea a la Comunitat Valenciana, en aquelles matèries que siguen de la seua competència.

Article 50

En el marc de la legislació bàsica de l'Estat, i si és el cas en els termes que la mateixa establisca, correspon a la Generalitat el desenrotllament legislatiu i l'execució de les matèries següents:

1. Règim jurídic i sistema de responsabilitat de l'administració de la Generalitat i dels ens públics dependents d'esta, així com el règim estatutari dels seus funcionaris.
2. Expropiació forçosa, contractes i concessions administratives, en l'àmbit de competències de la Generalitat.
3. Reserva al sector públic de recursos o servicis essencials, especialment en cas de monopoli o intervenció d'empreses quan ho exigisca l'interés general.
4. Ordenació del crèdit, banca i assegurances.
5. Règim miner i energètic.

6. Protecció del medi ambient, sense perjudi de les facultats de la Generalitat per a establir normes addicionals de protecció.
7. Ordenació del sector pesquer, excepte les competències previstes en esta matèria en l'article 49 d'este Estatut.
8. Correspon a la Generalitat el desenrotllament legislatiu del sistema de consultes populars municipals en el seu àmbit, d'acord amb allò que disposen les Lleis a què fa referència l'apartat 3 de l'article 92, i número 18 de l'apartat 1) de l'article 149 de la Constitució Espanyola. Correspon a l'Estat l'autorització de la seua convocatòria.

Article 51

1. Correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat en les matèries següents:

- 1.ª Laboral, assumint les facultats, competències i servicis que en este àmbit i a nivell d'execució té l'Estat respecte a les relacions laborals, sense perjudi de l'alta inspecció d'este, i el foment actiu de l'ocupació.
- 2.ª Propietat intel·lectual i industrial.
- 3.ª Pesos, mesures i contrast de metalls.
- 4.ª Fires internacionals que se celebren a la Comunitat Valenciana.
- 5.ª Museus, arxius i biblioteques de titularitat estatal, l'execució dels quals no quede reservada a l'Estat.
- 6.ª Salvament marítim i abocaments industrials i contaminants a les aigües territorials de l'Estat corresponents al litoral valencià.
- 7.ª L'autorització d'endeutament als ens locals de la Comunitat Valenciana d'acord amb allò que determine la legislació de l'Estat.
- 8.ª Règim jurídic de les associacions l'àmbit principal d'actuació de les quals siga la Comunitat Valenciana.
- 9.ª Les funcions que sobre la zona marítimoterrestre, costes i platges li atribueix la legislació de l'Estat.
- 10.ª Fons europeu i estatal de garantia agrària a la Comunitat Valenciana.
- 11.ª La resta de les matèries que siguen atribuïdes en este Estatut de forma expressa com a competència d'execució, i aquelles que amb este caràcter i mitjançant Llei Orgànica siguen transferides per l'Estat.

Títol quart

LES COMPETÈNCIES

2. Correspon a la Generalitat la gestió dels ports i aeroports amb qualificació d'interés general quan l'Estat no es reserve la seua gestió directa.
3. La Generalitat podrà col·laborar amb l'administració general de l'Estat en la gestió del cadastre, a través dels pertinents convenis.

Article 52

1. D'acord amb les bases i l'ordenació de l'activitat econòmica general correspon a la Generalitat, en els termes que disposen els articles 38, 131 i els números 11 i 13 de l'apartat 1) de l'article 149 de la Constitució Espanyola, la competència exclusiva de les matèries següents:

- 1.ª Planificació de l'activitat econòmica de la Comunitat Valenciana.
- 2.ª Indústria, sense perjudi del que hi ha determinat en les normes de l'Estat per raons de seguretat, sanitàries o d'interés general i les normes relacionades amb les indústries subjectes a la legislació de mines, hidrocarburs i energia nuclear.
- 3.ª El desenvolupament i execució al seu territori dels plans establits per l'Estat per a la reestructuració de sectors industrials i econòmics.
- 4.ª Sector públic econòmic de la Generalitat, en allò que no estiga previst per altres normes de l'Estatut.

2. La Generalitat, en l'exercici de les seues competències, i sense perjudi de la coordinació general que correspon a l'Estat, fomentarà el sistema valencià de ciència, tecnologia i empresa promovent l'articulació i cooperació entre les universitats, organismes públics d'investigació, xarxa d'instituts tecnològics de la Comunitat Valenciana i altres agents públics i privats, amb la finalitat estatutària de I+D+I i amb el fi de fomentar el desenvolupament tecnològic i la innovació, amb recolzament del progrés i la competitivitat empresarial de la Comunitat Valenciana. Es regularà mitjançant Llei de les Corts.

3. La Generalitat participarà així mateix en la gestió del sector públic econòmic estatal, en els casos i activitats en què procedisca.

4. La Generalitat participarà en les decisions sobre la inversió de l'Estat a la Comunitat Valenciana, la qual, excloent-ne el Fons de Compensació Interterritorial, serà equivalent, per tal de complir el que es disposa en l'article 138 de la Constitució, al pes de la població de la Comunitat Valenciana sobre el conjunt de l'Estat per un període de set anys.

Amb aquesta finalitat, es constituirà una comissió integrada per l'administració estatal, autonòmica i local.

Article 53

1. És de competència exclusiva de la Generalitat la regulació i administració de l'ensenyament en tota la seua extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, sense perjudi del que disposen l'article 27 de la Constitució Espanyola i les Lleis Orgàniques que, d'acord amb l'apartat 1 de l'article 81 d'aquella, el desenrotllen, de les facultats que atribueix a l'Estat el número 30 de l'apartat 1) de l'article 149 de la Constitució Espanyola, i de l'alta inspecció necessària per al seu compliment i garantia.

2. La Generalitat, en l'exercici de les seues competències, garantirà el dret, de tots els ciutadans a una formació professional adequada, a la formació permanent i als mitjans apropiats d'orientació professional que li permeten una elecció fundada de carrera, ocupació o professió.

Article 54

1. És de competència exclusiva de la Generalitat l'organització, administració i gestió de totes les institucions sanitàries públiques dins del territori de la Comunitat Valenciana.

2. En matèria de Seguretat Social, correspondrà a la Generalitat:

- a) El desenrotllament legislatiu i l'execució de la legislació bàsica de l'Estat, llevat de les normes que configuren el règim econòmic d'esta.
- b) La gestió del règim econòmic de la Seguretat Social.

3. Correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat sobre productes farmacèutics.

4. La Generalitat podrà organitzar i administrar per a aquelles finalitats, i dins el seu territori, tots els servicis relacionats amb les matèries abans esmentades, i exercirà la tutela de les institucions, entitats i funcions en matèria de sanitat i seguretat social, i se'n reservarà l'Estat l'alta inspecció per al compliment de les funcions i competències continguts en este article.

5. La Generalitat, en l'exercici de les competències en matèria de sanitat i seguretat social, garantirà la participació democràtica de tots els interessats, i també dels sindicats de treballadors i associacions empresarials en els termes que la Llei establisca.

Títol quart

LES COMPETÈNCIES

6. La Generalitat garantirà els drets dels ciutadans a conèixer els tractaments mèdics a què se'ls sotmeta, les seues possibles conseqüències i riscos, i a donar la seua aprovació a aquells de manera prèvia a la seua aplicació.

7. La Generalitat vetlarà perquè la investigació per mitjà de persones s'ajuste a les previsions acordades en la Convenció Europea sobre els Drets de l'Home i la Biomedicina.

Article 55

1. La Generalitat, mitjançant una Llei de les Corts crearà un Cos únic de la Policia Autònoma de la Comunitat Valenciana en el marc del present Estatut i de la Llei Orgànica que determina l'article 149.1.29a de la Constitució Espanyola.

2. La Policia Autònoma de la Comunitat Valenciana exercirà les següents funcions:

- a) La protecció de les persones i béns i el manteniment de de la seguretat pública.
- b) La vigilància i protecció dels edificis i instal·lacions de la Generalitat.
- c) La resta de funcions que determina la Llei Orgànica a què fa referència el punt 1 d'este article.

3. És competència de la Generalitat, en el marc de la llei orgànica a la qual es referix l'article 149.1.29a de la Constitució, el comandament suprem de la Policia Autònoma i la coordinació de l'actuació de les policies locals de la Comunitat Valenciana, sense perjudi de la seua dependència de les autoritats municipals.

4. La Policia Judicial s'organitzarà al servici, i baix la vigilància, de l'Administració de Justícia d'acord amb el que regulen les Lleis processals.

5. D'acord amb la legislació estatal, es crearà la Junta de Seguretat, que, sota la presidència del president de la Generalitat i amb representació paritària de l'Estat i de la Generalitat, coordinarà les actuacions de la Policia Autònoma i dels Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat.

Article 56

1. Correspon a la Generalitat, en el marc de les normes bàsiques de l'Estat, el desenrotllament legislatiu i l'execució del règim de radiodifusió i televisió i de la resta de mitjans de comunicació a la Comunitat Valenciana.

2. En els termes establits en l'apartat anterior d'este article, la Generalitat podrà regular, crear i mantindre televisió, ràdio i la resta de mitjans de comunicació social, de caràcter públic, per al compliment dels seus fins.

3. Per Llei de les Corts, aprovada per majoria de tres quintes parts, es crearà el Consell de l'Audiovisual de la Comunitat Valenciana, que vetlarà pel respecte dels drets, llibertats i valors constitucionals i estatutaris en l'àmbit de la comunicació i els mitjans audiovisuals a la Comunitat Valenciana.

Quant a la seua composició, nomenament, funcions i estatut dels seus membres, igualment caldrà ajustar-se al que dispose la Llei.

Article 57

El Reial Monestir de Santa Maria de la Valldigna

El Reial Monestir de Santa Maria de la Valldigna és temple espiritual, històric i cultural de l'antic Regne de València, i és, igualment, símbol de la grandesa del Poble Valencià reconegut com a Nacionalitat Històrica.

La Generalitat recuperarà, restaurarà i conservarà el monestir i en protegirà l'entorn paisatgístic. Una Llei de les Corts determinarà el destí i utilització del Reial Monestir de Santa Maria de la Valldigna com a punt d'encontre de tots els valencians i com a centre d'investigació i estudi per a recuperar la història de la Comunitat Valenciana.

Article 58

1. Els Notaris i els Registradors de la Propietat i Mercantils a la Comunitat Valenciana seran nomenats pel Consell, d'acord amb les lleis de l'Estat.

2. Per a la provisió de Notaries, els candidats seran admesos en igualtat de drets, tant si exercixen al territori de la Comunitat Valenciana com si ho fan a la resta d'Espanya. En cap cas no podrà establir-se l'excepció de naturalesa o de residència. Els Notaris hauran de garantir l'ús del valencià en l'exercici de la seua funció en l'àmbit de la Comunitat Valenciana de conformitat amb les normes d'este estatut. Igualment garantiran l'aplicació del Dret Civil Foral Valencià, que hauran de conèixer.

3. El Consell participarà també en la fixació de demarcacions corresponents als registres de la propietat i mercantils, demarcacions notariales i nombre de notaris, així com de les oficines liquidadores a càrrec dels Registradors de la Propietat, Mercantils i de Béns Mobles, d'acord amb el que preveuen les lleis de l'Estat.

TÍTOL V
Relacions amb l'Estat
i altres comunitats
autònomes

Article 59

1. La Generalitat, a través del Consell, podrà celebrar convenis de col·laboració per a la gestió i prestació de servicis corresponents a matèries de la seua exclusiva competència, tant amb l'Estat com amb altres comunitats autònomes. Tals acords hauran de ser aprovats per les Corts Valencianes i comunicats a les Corts Generals, entrant en vigor als 30 dies de la seua publicació.

2. En els altres supòsits, els acords de cooperació amb altres comunitats autònomes requeriran, a més del que preveu l'apartat anterior, l'autorització de les Corts Generals.

3. Les relacions de la Comunitat Valenciana amb l'Estat i les altres comunitats autònomes es fonamentaran en els principis de lleialtat institucional i solidaritat. L'Estat vetlarà per pal·liar els desequilibris territorials que perjudiquen la Comunitat Valenciana.

Les administracions públiques de la Comunitat Valenciana es regixen en les seues actuacions i en les relacions amb les Institucions de l'Estat i les entitats locals pels principis de lleialtat, coordinació, cooperació i col·laboració.

4. La Generalitat mantindrà especial relació de cooperació amb les comunitats autònomes veïnes que s'incloguen en l'Arc Mediterrani de la Unió Europea.

5. La Generalitat col·laborarà amb el Govern d'Espanya en allò referent a polítiques d'immigració.

Article 60

1. La Comunitat Valenciana podrà sol·licitar a les Corts Generals que les lleis marc i les de bases que estes aproven en matèria de competència exclusiva de l'Estat atribuïsquen expressament a la Generalitat les facultats legislatives en el desenrotllament d'estes lleis, d'acord amb allò que disposa l'article 150.1 de la Constitució Espanyola.

2. També podrà sol·licitar a l'Estat transferències o delegacions de competència no incloses en este Estatut, d'acord amb l'article 150.2 de la Constitució Espanyola.

Títol quint
RELACIONS AMB L'ESTAT
I ALTRES COMUNITATS AUTÒNOMES

3. També podrà sol·licitar les transferències o delegacions de competències no incloses en l'article 149.1 de la Constitució i no assumides per la Generalitat mitjançant este Estatut.

TÍTOL VI

Relacions amb la Unió Europea

◇◇◇

Article 61

1. La Comunitat Valenciana tindrà una Delegació a Brussel·les com a òrgan administratiu de representació, defensa i promoció dels seus interessos multisectorials davant de les institucions i òrgans de la Unió Europea.

2. Així mateix, la Generalitat, a través de l'Organisme de Promoció de la Comunitat Valenciana, obrirà una xarxa d'oficines de promoció de negocis en tots aquells països i llocs on crega que ha de potenciar-se la presència de les empreses valencianes.

3. La Comunitat Valenciana, com a regió de la Unió Europea, sense perjudici de la legislació de l'Estat:

- a)* Participarà en els mecanismes de control del principi de subsidiarietat previst en el Dret de la Unió Europea.
- b)* Té dret a participar en tots els processos que establisca l'Estat per a configurar la posició espanyola en el marc de les institucions europees, quan estiguen referides a competències pròpies de la Comunitat Valenciana. També a ser escoltada en aquells altres, que inclús sense ser de la seua competència, l'afecten directament o indirectament.
- c)* Tindrà el President de la Generalitat com a representant de la Comunitat Valenciana en el Comitè de les Regions.
- d)* Té la competència exclusiva per al desenrotllament i execució de les normes i disposicions europees en l'àmbit de les seues competències.
- e)* Podrà participar, de forma especial, en el marc de l'Associació Euromediterrània.

4. La Generalitat, igualment, podrà formar part i participar en organitzacions i institucions supranacionals de caràcter regional.

5. Una Llei crearà el Comitè Valencià per als Afers Europeus, òrgan de caràcter consultiu, encarregat d'assessorar i realitzar estudis i propostes per a millorar la participació en les qüestions europees i plantejar accions estratègiques de la Comunitat Valenciana.

TÍTOL VII

Acció exterior

Article 62

1. La Generalitat, a través del Consell, podrà participar en l'acció exterior de l'Estat quan esta incidisca en l'àmbit de les seues competències; també haurà de ser escoltada en aquells casos en els quals, sense ser de la seua competència, puguen afectar-la directament o indirectament. En este sentit, d'acord amb el que determine la legislació espanyola i europea, podrà:

- a)* Instar el Govern d'Espanya perquè celebre tractats o acords, de caràcter general o específics, amb altres Estats.
- b)* Participar en les delegacions espanyoles en aquells casos que es negocien tractats que incidisquen en el seu àmbit competencial o afecten matèries del seu específic interès, en la forma que determine la legislació de l'Estat.
- c)* Participar en les representacions de l'Estat davant organitzacions internacionals en els mateixos supòsits indicats amb anterioritat.
- d)* Ser informada pel Govern de l'Estat de l'elaboració de tractats i convenis, sempre que afecten matèries de la seua competència o d'específic interès de la Comunitat Valenciana, així com ser escoltada, en determinades ocasions, abans de manifestar el consentiment, excepte en allò previst en els articles 150.2 i 93 de la Constitució Espanyola.
- e)* Executar, en el seu propi àmbit territorial, els tractats i convenis internacionals, així com les resolucions i decisions de les organitzacions internacionals de les quals Espanya siga part, en tot allò que afecte les matèries que la Comunitat Valenciana tinga atribuïdes en este Estatut d'Autonomia.

2. La Generalitat exercirà la seua acció exterior, en la mesura que siga més convenient a les seues competències i sempre que no comprometa jurídicament l'Estat en les relacions internacionals, ni supose una ingerència en els àmbits materials de les competències reservades a l'Estat, a través d'activitats de relleu internacional de les regions.

3. Els poders públics valencians vetlaran per fomentar la pau, la solidaritat, la tolerància, el respecte als drets humans i la cooperació al desenrotllament,

Títol sèptim
ACCIÓ EXTERIOR

amb el fi últim d'eradicar la pobresa. Per a aconseguir este objectiu establirà programes i acords amb els agents socials de la cooperació i les institucions públiques i privades per a garantir l'efectivitat i eficàcia d'estes polítiques a la Comunitat Valenciana i en l'exterior.

4. La Generalitat, prèvia autorització de les Corts, podrà establir convenis de col·laboració de gestió i prestació de servicis amb altres regions europees.

5. La Generalitat en matèries pròpies de la seua competència podrà establir acords no normatius de col·laboració amb altres Estats, sempre que no tinguen el caràcter de tractats internacionals, donant compte a les Corts.

TÍTOL VIII

Administració local

e e e

Article 63

1. Les entitats locals incloses en el territori de la Comunitat Valenciana administren amb autonomia els afers propis, d'acord amb la Constitució Espanyola i este Estatut.

2. Les administracions públiques locals de la Comunitat Valenciana es regiren en les seues relacions pels principis de coordinació, cooperació i col·laboració.

3. La Generalitat i els ens locals poden crear òrgans de cooperació, amb composició bilateral o multilateral, d'àmbit general o sectorial, en aquelles matèries en què existisca competències compartides, amb fins de coordinació i cooperació segons els casos.

4. La legislació de les Corts fomentarà la creació de figures associatives entre les administracions públiques per a millorar la gestió dels interessos comuns i per a garantir l'eficàcia en la prestació de servicis.

Article 64

1. Els Municipis estaran regits per Ajuntaments de caràcter representatiu, triats per sufragi universal, igual, lliure, directe i secret, com establisca la Llei. En el marc de la legislació bàsica de l'Estat, les Corts aprovaran la Llei de Règim Local de la Comunitat Valenciana.

2. Les Corts impulsaran l'autonomia local, podent delegar l'execució de les funcions i competències en aquells Ajuntaments i ens locals supramunicipals que, pels seus mitjans, puguen assumir-les, assegurant la deguda coordinació i eficàcia en la prestació dels servicis.

La distribució de les responsabilitats administratives entre les diverses administracions locals ha de tindre en compte la capacitat de gestió i es regix pel principi de subsidiarietat, d'acord amb el que hi ha establert en la Carta europea de l'autonomia local i pel principi de diferenciació, d'acord amb les característiques que presenta la realitat municipal.

Mitjançant llei de les Corts es procedirà a la descentralització a favor dels Ajuntaments d'aquelles competències que siguen susceptibles d'això,

Títol huité

ADMINISTRACIÓ LOCAL

atenent la capacitat de gestió dels mateixos. Esta descentralització anirà acompanyada dels suficients recursos econòmics perquè siga efectiva.

3. Per a potenciar l'autonomia local sobre la base del principi de subsidiarietat, per Llei de les Corts, es crearà el Fons de Cooperació Municipal de la Comunitat Valenciana amb els mateixos criteris que el fons estatal.

4. Es crearà una Comissió Mixta entre la Generalitat i la Federació Valenciana de Municipis i Províncies com a òrgan deliberant i consultiu per a determinar les bases i mètodes que afavorisquen les bases de participació entre les dites institucions.

La Comissió Mixta susdita informarà preceptivament, en la tramitació per les Corts, sobre les iniciatives legislatives que afecten de manera específica les entitats locals i en la tramitació de plans i normes reglamentàries d'ídem caràcter.

Article 65

1. Una llei de les Corts, en el marc de la legislació de l'Estat, que haurà de ser aprovada per majoria de dos terços, podrà determinar la divisió comarcal, després de ser consultades les entitats locals afectades.

2. Les Comarques són circumscripcions administratives de la Generalitat i Entitats Locals determinades per l'agrupació de municipis per a la prestació de servicis i gestió d'afers comuns.

3. Les àrees metropolitanes i les agrupacions de comarques seran regulades per Llei de les Corts aprovada també per majoria de dos terços, després de ser consultades les entitats locals afectades.

Article 66

1. Les Diputacions Provincials seran expressió, dins de la Comunitat Valenciana, de l'autonomia provincial, d'acord amb la Constitució, la legislació de l'Estat, i el present Estatut. Tindran les funcions consignades en la legislació de l'Estat i les delegades per la Comunitat Valenciana.

2. La Generalitat, mitjançant una Llei de les Corts, podrà transferir o delegar en les Diputacions Provincials l'execució d'aquelles competències que no siguen d'interés general de la Comunitat Valenciana.

3. La Generalitat coordinarà les funcions pròpies de les Diputacions Provincials que siguen d'interés general de la Comunitat Valenciana.

A estos efectes, i en el marc de la legislació de l'Estat, per Llei de les Corts, aprovada per majoria absoluta, s'establiran les fórmules generals de coordinació i la relació de les funcions que han de ser coordinades, fixant-se,

si és el cas, les singularitats que, segons la naturalesa de la funció, siguen indispensables per a la seua més adequada coordinació. Als efectes de coordinar estes funcions, els pressupostos de les Diputacions, que estes elaboren i aproven, s'uniran als de la Generalitat.

4. Les Diputacions Provincials actuaran com a institucions de la Generalitat i estaran sotmeses a la legislació, reglamentació i inspecció d'esta, en la mesura que s'executen competències delegades per la mateixa.

5. Si una Diputació Provincial no complira les obligacions que el present Estatut i altres Lleis de les Corts li imposen, el Consell, previ requeriment al President de la Diputació que es tracte, podrà adoptar les mesures necessàries per a obligar aquella al compliment forçós de tals obligacions.

La Diputació Provincial podrà recórrer davant del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana.

Les Corts, per majoria absoluta, podran revocar la delegació de l'execució d'aquelles competències en què l'actuació de les Diputacions atempte contra

TÍTOL IX

Economia i hisenda

000

Article 67

1. El finançament de la Generalitat es basa en els principis d'autonomia, suficiència i solidaritat.

2. Per a aconseguir l'autonomia financera, la Hisenda de la Generalitat comptarà, en relació als instruments de finançament que integren la Hisenda Autònoma de la màxima capacitat normativa, així com amb les màximes atribucions respecte a les activitats que comprenen l'aplicació dels tributs i la resolució de les reclamacions que contra les dites activitats se susciten, en els termes que determine la Constitució i la Llei Orgànica prevista en l'article 157.3 de la mateixa.

3. El sistema d'ingressos de la Comunitat Valenciana regulat en la Llei Orgànica que preveu l'article 157.3 de la Constitució haurà de garantir els recursos financers que, atenent les necessitats de gasto de la Comunitat Valenciana, asseguruen el finançament suficient per a l'exercici de les competències pròpies en la prestació del conjunt dels servicis públics assumits, preservant en tot cas la realització efectiva del principi de solidaritat en tot el territori nacional garantit en l'article 138 de la Constitució. Quan la Generalitat, a través de tals recursos, no arribe a cobrir un nivell mínim de servicis públics equiparable a la resta del conjunt de l'Estat, s'establiran els mecanismes d'anivellació pertinents en els termes que preveu la Llei Orgànica a què es referix l'article 157.3 de la Constitució Espanyola, atenent especialment criteris de població, entre altres.

4. En l'exercici de les seues competències financeres, la Generalitat vetllarà per l'equilibri territorial dins de la Comunitat Valenciana i per la realització interna del principi de solidaritat.

5. La Generalitat gaudirà del mateix tractament fiscal que la legislació establisca per a l'Estat.

6. La Comunitat Valenciana disposarà, per al correcte desplegament i execució de les seues competències, de patrimoni i hisenda propis.

Títol nové
ECONOMIA I HISENDA

Article 68

En cas de reforma o modificació del sistema tributari espanyol que implique una supressió de tributs o una variació dels ingressos de la Comunitat Valenciana, que depenen dels tributs estatals, la Comunitat Valenciana té dret que l'Estat adopte les mesures de compensació oportunes perquè esta no veja reduïdes ni minvades les possibilitats de desenrotllament de les seues competències ni de creixement futur.

Article 69

1. L'aplicació dels tributs propis de la Generalitat s'encomana al Servei Tributari Valencià, en règim de descentralització funcional.

2. L'exercici de les competències normatives, de gestió, liquidació, recaptació i inspecció dels tributs el rendiment dels quals estiga cedit a la Generalitat, així com la revisió d'actes dictats en via de gestió de tals tributs, es durà a terme en els termes fixats en la Llei Orgànica prevista en l'article 157.3 de la Constitució, sense perjudi de la col·laboració que puga establir-se amb l'Administració de l'Estat d'acord amb el que establisca la Llei que fixe l'abast i condicions de la cessió.

3. Si d'acord amb el que disposa la Llei Orgànica prevista en l'article 157.3 de la Constitució Espanyola, s'atribuïren a la Generalitat algunes funcions d'aplicació sobre tributs cedits, s'encomanaran al Servei Tributari Valencià.

Quan les funcions d'aplicació no s'atribuïren, d'acord amb l'apartat anterior a la Generalitat, es fomentaran les mesures per a enfortir la col·laboració amb l'Administració Tributària Estatal en l'aplicació de les mencionades funcions.

4. Els òrgans economicoadministratius propis coneixeran les reclamacions interposades contra els actes dictats per l'administració tributària autonòmica quan es tracte de tributs propis.

El coneixement de les reclamacions interposades contra els actes en matèria tributària, quan es tracte de tributs cedits, es realitzarà de conformitat amb la Llei Orgànica de Finançament de les comunitats autònomes.

La Generalitat participarà en els òrgans economicoadministratius de l'Estat en els termes que establisca la legislació de l'Estat.

La Generalitat fomentarà les mesures oportunes per a la realització efectiva de l'esmentada participació.

Article 70

1. En el cas que la Generalitat, si així ho preveu la legislació sobre Règim Local, establisca tributs sobre fets precisament sotmesos a la imposició municipal per les entitats locals, la Llei que establisca el tribut arbitrarà les mesures de compensació o coordinació a favor d'estes Corporacions, de manera que els ingressos d'estes no siguen reduïts ni minvats en les seues possibilitats de creixement futur.

2. Els ingressos dels ens locals de la Comunitat Valenciana, consistents en participacions d'ingressos estatals i en subvencions incondicionades, seran percebudes a través de la Generalitat, la qual els distribuirà d'acord amb els criteris legals que la legislació de l'Estat establisca per a les participacions esmentades.

El finançament dels ens locals garantirà la suficiència de recursos d'acord amb una distribució de competències basada en els principis de descentralització, subsidiarietat i simplificació administrativa.

Els Ajuntaments, en l'elaboració dels seus pressuposts, establiran les mesures necessàries per a donar participació als ciutadans i les ciutadanes.

3. Els ens locals de la Comunitat Valenciana tenen dret que l'Estat, o la Generalitat, si és el cas, quan suprimisquen o modifiquen qualsevol tribut de percepció municipal que minve els ingressos dels Ajuntaments, arbitre les mesures de compensació que impedisquen que les seues disponibilitats es vegen disminuïdes o reduïdes les seues possibilitats de creixement futur.

Article 71

1. El patrimoni de la Generalitat està integrat per:

- a)* Els béns i drets de què siga titular a l'aprovació del present Estatut.
- b)* Els béns i drets afectes als servicis transferits per l'Estat.
- c)* Els béns procedents, segons la legislació foral civil valenciana, d'herències intestades, quan el causant tinguera conforme a la legislació de l'Estat el veïnatge civil valencià, així com altres de qualsevol tipus.
- d)* Altres donacions i herències, qualsevol que siga l'origen del donant o testador.
- e)* Els béns i drets adquirits per la Generalitat per mitjà de qualsevol títol jurídic vàlid.

2. El patrimoni de la Comunitat Valenciana, la seua administració, defensa i conservació, seran regulats per Llei de les Corts.

Títol nové
ECONOMIA I HISENDA

Article 72

La Hisenda de la Comunitat Valenciana està constituïda per:

- a)* Els ingressos procedents del seu patrimoni i la resta de drets privats, deixes, donacions i subvencions.
- b)* Els impostos propis, taxes i contribucions especials d'acord amb el que establisca la Llei prevista a l'article 157.3 de la Constitució Espanyola.
- c)* Els rendiments dels impostos cedits per l'Estat.
- d)* Els recàrrecs sobre els impostos estatals.
- e)* Un percentatge de participació en la recaptació total de l'Estat.
- f)* Les assignacions i subvencions a càrrec dels Pressupostos Generals de l'Estat.
- g)* L'emissió de deute i el recurs al crèdit.
- h)* Els ingressos procedents del Fons de Compensació Interterritorial.
- i)* El producte de les multes i sancions en l'àmbit de la seua competència.
- j)* Els ingressos procedents de fons de la Unió Europea.
- k)* Qualsevol altre tipus d'ingressos que es puguén obtindre en virtut de les lleis.

Article 73

1. Se cedix a la Comunitat Valenciana el rendiment dels tributs següents:

- a)* Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, amb caràcter parcial, en el percentatge del 50 per cent.
- b)* Impost sobre el Patrimoni.
- c)* Impost sobre Successions i Donacions.
- d)* Impost sobre Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats.
- e)* Els Tributs sobre el Joc.
- f)* L'Impost sobre el Valor Afegit, amb caràcter parcial, en el percentatge del 50 per cent.
- g)* L'Impost Especial sobre la Cervesa, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.
- h)* L'Impost Especial sobre el Vi i Begudes Fermentades, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.
- i)* L'Impost Especial sobre Productes Intermedis, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

- j)* L'Impost Especial sobre l'Alcohol i Begudes Derivades, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.
- k)* L'Impost Especial sobre Hidrocarburs, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.
- l)* L'Impost Especial sobre les Labors del Tabac, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.
- m)* L'Impost Especial sobre l'Electricitat.
- n)* L'Impost Especial sobre Determinats Mitjans de Transport.
- ny)* L'Impost sobre les Vendes al Detall de Determinats Hidrocarburs.
- o)* L'Impost sobre el dipòsit de residus en abocadors, la incineració i la coincineració de residus.

L'eventual supressió o modificació d'algun d'estos tributs implicarà l'extinció o modificació de la cessió

2. El contingut d'este article es podrà modificar mitjançant un acord del Govern d'Espanya amb el Consell de la Generalitat, que serà tramitat pel Govern com a Projecte de Llei. A estos efectes la modificació del present article no es considerarà reforma de l'Estatut.

3. L'abast i condicions de la cessió s'establiran per la Comissió Mixta mencionada en la Disposició Transitòria Segona, que, en tot cas, ho referirà a rendiments de la Comunitat Valenciana.

Article 74

La participació en els impostos de l'Estat, esmentada en la lletra e de l'article 72 d'este Estatut, es fixarà d'acord amb el Parlament i el Govern de l'Estat, amb subjecció a les normes de la Llei Orgànica que desenrotlla l'article 157 de la Constitució Espanyola, revisant-se el percentatge de participació en els supòsits regulats per llei.

Article 75

La gestió, recaptació, liquidació i inspecció dels tributs propis, els cèdits i les formes de col·laboració en estes matèries, en relació als impostos de l'Estat, s'adequaran a la Llei Orgànica establida en l'article 157.3 de la Constitució Espanyola.

Article 76

1. Correspon al Consell l'elaboració del pressupost de la Generalitat, que ha de ser sotmés a les Corts per a la seua aprovació. Tota proposició o esmena

Títol nové
ECONOMIA I HISENDA

que supose un augment dels crèdits o disminució dels ingressos pressupostaris, requerirà la conformitat del Consell per a la seua tramitació.

2. El pressupost de la Generalitat serà únic i s'elaborarà amb criteris homogenis amb els de l'Estat. El pressupost té caràcter anual.

3. El pressupost inclourà necessàriament la totalitat dels ingressos i gastos dels organismes i, si és el cas, els beneficis fiscals que afecten els tributs propis establits per les Corts.

4. El pressupost ha de ser presentat a les Corts almenys amb dos mesos d'antelació al començament del corresponent exercici. Si aquell no estiguera aprovat el primer dia de l'exercici, s'entendrà prorrogat el de l'exercici anterior fins l'aprovació.

5. Al Pressupost de la Generalitat s'acompanyaran els annexos dels pressupostos de les Empreses Públiques de la Generalitat.

Article 77

1. La Generalitat, mitjançant acord de les Corts, podrà emetre deute públic per finançar gastos d'inversió.

2. El volum i les característiques de les emissions s'establiran d'acord amb l'ordenament general de la política creditícia i en coordinació amb l'Estat.

3. Els títols emesos tindran la consideració de fons públics a tots els efectes.

4. Si l'Estat emet deute que afecte un servici traspasat a la Generalitat, esta tindrà dret a una participació en funció del servici que presta.

Article 78

La Generalitat queda facultada per a constituir institucions de crèdit especialitzat i altres institucions necessàries per a la seua política econòmica, en els termes establits en la legislació de l'Estat.

Article 79

1. La Generalitat, en l'exercici de les seues competències que li vénen atribuïdes pel present Estatut, podrà constituir entitats i organismes per al foment de la plena ocupació i el desenvolupament econòmic i social, i fomentarà la cooperació entre els agents públics i privats que constituïxen el sistema valencià de I+D+I.

2. La Generalitat està facultada per a constituir, mitjançant Llei de les Corts, un sector públic propi que es coordinarà amb l'estatal. Les empreses públiques de la Generalitat hauran de crear-se mitjançant una Llei de les Corts.

3. En els termes i nombre que establisca la legislació de l'Estat, la Generalitat proposarà les persones que han de formar part dels òrgans d'administració d'aquelles empreses públiques de titularitat estatal implantades a la Comunitat Valenciana.

Article 80

1. La Generalitat, en l'àmbit de les seues competències, garantirà a totes les persones el dret a un treball digne, ben remunerat, estable i en condicions d'igualtat i seguretat, que permeta la conciliació de la vida laboral i familiar i el desenvolupament humà i professional dels treballadors.

2. Així mateix, garantirà el dret als treballadors a tindre una jornada laboral que limite la duració màxima del temps de treball i en condicions que permeten períodes de descans diari i setmanal. També a les vacances anuals retribuïdes.

3. Per a fer possible la compatibilitat entre la vida professional i familiar, a tota persona treballadora, la Generalitat, en l'àmbit de les seues competències, garantirà el dret:

a) A ser protegida per la Llei enfront de l'acomiadament motivat per la maternitat.

b) A un permís retribuït per causa de maternitat en la forma que determine la Llei.

c) A un permís parental amb motiu del naixement d'un fill. També per motiu d'adopció es tindrà dret a un permís parental proporcionat.

4. La Generalitat promourà formes de participació dels treballadors en la propietat dels mitjans de producció i fomentarà la participació en les empreses i la creació de societats cooperatives i altres figures jurídiques d'economia social.

5. Es reconeix el dret dels ciutadans i ciutadanes valencians a l'accés als servicis públics d'ocupació i formació professional.

TÍTOL X

Reforma de l'Estatut

Article 81

1. La iniciativa de la reforma de l'Estatut correspon al Consell, a una tercera part dels membres de les Corts, a dos Grups Parlamentaris o a les Corts Generals. La reforma de l'Estatut haurà de ser aprovada per les Corts, mitjançant acord adoptat per dos tercers parts dels membres, tret que només tinguera per objecte l'ampliació de l'àmbit competencial, en el qual cas serà suficient la majoria simple de les Corts.

2. Si la reforma de l'Estatut no fóra aprovada per les majories previstes per a cada cas en l'apartat 1 d'este article o els requisits exigits per a la seua aprovació, no es podrà iniciar nou procediment de reforma sobre el mateix punt durant la mateixa Legislatura de les Corts.

3. Aprovada la reforma per les Corts, el text serà presentat per mitjà de proposició de llei de les Corts, en el Congrés. Admesa a tràmit per la Mesa i presa en consideració la proposició pel Ple, es remetrà a la Comissió Constitucional del Congrés, en el si de la qual s'anomenarà una ponència a l'efecte que revise amb una delegació de les Corts el text de la mateixa, d'acord amb el que hi ha disposat en les normes reglamentàries del Congrés.

4. Si les Corts Generals no aproven, o modifiquen, la reforma proposada, es tornarà a les Corts per a nova deliberació, acompanyant missatge motivat sobre el punt o punts que hagueren ocasionat la seua devolució o modificació i proposant solucions alternatives.

5. L'aprovació de la reforma per les Corts Generals, mitjançant llei orgànica, inclourà l'autorització de l'Estat perquè la Generalitat convoque un referèndum de ratificació dels electors en un termini de sis mesos des de la votació final en les Corts Generals. El referèndum podrà no convocar-se en aquells casos en què la reforma només implique ampliació de competències.

DISPOSICIONS ADICIONALS

Primera

L'exercici de les competències financeres s'ajustarà al que disposa la Llei Orgànica de Finançament de les Comunitats Autònomes.

Segona

1. Qualsevol modificació de la legislació de l'Estat, que, amb caràcter general i en l'àmbit nacional, implique una ampliació de les competències de les comunitats autònomes, s'aplicarà a la Comunitat Valenciana, considerant-se ampliades en eixos mateixos termes les seues competències.

2. La Comunitat Valenciana vetlarà perquè el nivell d'autogovern establert en el present Estatut siga actualitzat en termes d'igualtat amb les altres comunitats autònomes.

3. A este efecte, qualsevol ampliació de les competències de les comunitats autònomes que no estiguen assumides en el present Estatut o no li hagen sigut atribuïdes, transferides o delegades a la Comunitat Valenciana amb anterioritat, obligarà, si és el cas, a les institucions d'autogovern legítimes a promoure les corresponents iniciatives per a la dita actualització.

Tercera

1.ª Per mitjà de la corresponent norma de l'Estat, es crearà i regularà la composició i funcions del Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, patrimoni històric del Poble Valencià, compartit amb altres pobles d'Espanya, en el qual tindrà participació preeminent la Comunitat Valenciana i altres comunitats autònomes.

2.ª El Consell de la Generalitat, previ informe del Consell Valencià de Cultura, informarà l'avant projecte de norma a què es referix l'apartat anterior, que atindrà la unitat històrica de l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

Quarta

Les institucions i administracions de la Generalitat evitaran utilitzar en les seues expressions públiques un llenguatge que supose menyscabament o minusvaloració per a cap grup o persona per raó del seu sexe o qualsevol altra condició social el tractament diferenciat del qual estiga vetat pel nostre ordenament constitucional.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera

1. Amb la finalitat de transferir a la Generalitat les funcions i atribucions que li corresponguen d'acord amb el present Estatut, es crearà una Comissió Mixta de Transferències paritària integrada per representants de l'Estat i de la Generalitat. La dita Comissió Mixta establirà les seues normes de funcionament. Els representants de la Generalitat en la Comissió Mixta donaran compte periòdicament de la seua gestió davant de les Corts.

2. Els acords de la Comissió Mixta adoptaran la forma de proposta al Govern, que els aprovarà per mitjà de Decret, figurant aquells com a annexos al mateix, i seran publicats simultàniament en el *Butlletí Oficial de l'Estat* i en el *Diari Oficial de la Generalitat*, adquirint vigència a partir d'esta publicació.

3. Per a preparar els traspassos i per a verificar-los per blocs orgànics de naturalesa homogènia, la Comissió Mixta de Transferències estarà assistida per Comissions Sectorials d'àmbit nacional, agrupades per matèries, la comesa fonamental de les quals serà determinar, amb la representació de l'Administració de l'Estat, els traspassos de mitjans personals, financers i materials que haja de rebre la Comunitat Valenciana. Les Comissions Sectorials traslladaran les seues propostes d'acord amb la Comissió Mixta, que les haurà de ratificar.

4. Serà títol suficient per a la inscripció en el Registre de la Propietat, del traspàs de béns i mobles de l'Estat a la Comunitat Valenciana, la certificació per la comissió Mixta dels acords governamentals degudament promulgats. Esta certificació haurà de contindre els requisits exigits per la Llei Hipotecària.

El canvi de titularitat en els contractes d'arrendament de locals per a oficines públiques dels servicis que es transferisquen no donarà dret a l'arrendador a extingir o renovar el contracte.

5. Els funcionaris adscrits a servicis de titularitat estatal o a altres institucions públiques que resulten afectades pels traspassos a la Comunitat Valenciana passaran a dependre d'esta, sent-los respectats tots els drets de qualsevol orde i naturalesa que els corresponga en el moment del traspàs, inclús el de participar en els concursos de trasllat que convoque l'Estat en

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

igualtat de condicions amb la resta de membres del seu Cos, podent exercir d'esta manera el seu dret permanent d'opció.

Segona

1. Fins que s'haja completat el traspàs dels servicis corresponents a les competències fixades a la Comunitat Valenciana en este Estatut, l'Estat garantirà el finançament dels servicis transferits a esta amb una quantitat igual al cost del servici en el moment de la transferència.

2. Per a garantir el finançament dels servicis abans referits, la Comissió Mixta prevista en la disposició transitòria anterior adoptarà un mètode encaminat a fixar el percentatge de participació previst en l'article 72. El mètode a seguir tindrà en compte tant els costos directes com els costos indirectes dels servicis, així com els gastos d'inversió que corresponguen.

3. Al fixar les transferències per a inversions es tindrà en compte, en la forma progressiva que s'acorde, la conveniència d'equiparar els nivells de servicis en tot el territori de l'Estat, establint-se, si és el cas, les transferències necessàries per al funcionament dels servicis. El finançament a què es referix este apartat tindrà en compte les aportacions que es realitzen a la Generalitat, partint del Fons de Compensació a què es referix l'article 158 de la Constitució, així com l'acció inversora de l'Estat a la Comunitat Valenciana que no siga aplicació de tal fons.

4. La Comissió Mixta a què es referix l'apartat 2 d'esta disposició fixarà l'esmentat percentatge, en el qual es considerarà el cost efectiu global dels servicis transferits per l'Estat a la Comunitat Valenciana, minorat pel total de la recaptació obtinguda per esta pels tributs cedits en relació amb la suma dels ingressos obtinguts per l'Estat en els Capítols I i II de l'últim pressupost anterior a la transferència dels servicis.

Tercera

La competència exclusiva sobre el Dret Civil Foral Valencià s'exercirà, per la Generalitat, en els termes establits per este Estatut, a partir de la normativa foral de l'històric Regne de València, que es recupera i actualitza, a l'empara de la Constitució Espanyola.

Quarta

La potestat de dissolució de les Corts que este Estatut atorga al President de la Generalitat tindrà efectes a partir de les eleccions de 2007.

Quinta

El requisit d'un referèndum confirmatori i altres tràmits regulats en l'article 81 seran exigibles per a les reformes d'este Estatut que es pogueren produir en el futur.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queda derogada la Llei Orgànica 5/1982, d'1 de juliol, d'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, així com la Llei Orgànica 4/1991, de 13 de març i la Llei Orgànica 5/1994, de 24 de març.

DISPOSICIÓ FINAL

El present Estatut entrarà en vigor el mateix dia de la seua publicació en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

ÍNDICE ANALÍTIC

- A** **Acadèmia Valenciana de la Llengua**, 20, 41 y 44.5
- Acció exterior**, 62
- Acords de cooperació**, 59.2
(Vegeu *Relacions amb l'Estat i altres comunitats autònomes*)
- Administració autonòmica**, 29.1
(Vegeu també *Competències de la Generalitat; Conseller; Conselleria*)
- Administració de Justícia**
Competències de la Generalitat, 36.1
Facultats, 36.1.1.^a
Justícia gratuïta, 36.1.5.^a
Planta judicial, 36.2
Provisió de mitjans, 36.1.4.^a
Tribunal de les Aigües i consuetudinaris, 36.1.3.^a
Competències òrgans jurisdiccional, 37
Dret civil foral valencià, 37.2
Consell de la Justícia, 33.3
Dret de gràcia, 35.2
Jurat, 36.2
Ministeri fiscal, 35.2
Policia judicial, 55.4
Provisió de vacants, 35.1
(Vegeu també *Tribunal Superior de Justícia*)
- Administració local**
Ajuntaments, 64
Autonomia, 64.1
Delegació de competències, 64.2
Àrees metropolitan, 65.3
Autonomia, 63.1
Comarques, 65
Comissió Mixta Generalitat-FVMP, 64.4
Consultes populars, 50.8
Cooperació, 63.2
Diputacions provincials, 66
Fons de Cooperació Municipal, 64.3
Ingressos, 70
Principis, 63.2
- Alacant**, 2 i 4

B **Bandera**
(Vegeu *Símbols de la Comunitat Valenciana*)
Béns de la Generalitat
(Vegeu *Patrimoni*)

C **Castellà**, 6.2
(Vegeu *Idiomes oficials*)
Castelló, 2 y 4
Comité Econòmic i Social, 20.3, 42 y 44.5
Competències de la Generalitat, 49 a 60
Abocaments, 51.1.6
Aeroports, 51.2
Agricultura, 49.3.1, 3 i 4
Aigües, 49.1.16
Artesania, 49.1.18
Assegurances, 50.4
Associacions, 51.1.8
Banca, 50.4
Biblioteques, 49.1.6 i 51.1.5
Caça, 49.1.17
Cadastre, 51.3
Caixes d'estalvi, 49.1.34
Cambres oficials, 49.1.33
Carreteres, 49.1.14
Col·legis professionals, 49.1.22
Comerg, 49.1.35
Competències implícites, 46
Consultes populars, 50.8
Consumidors i usuaris, 49.1.35
Contractes, 50.2
Contrast de metalls, 51.3
Cooperatives, 49.1.21
Cultura, 49.1.4
Denominacions d'origen, 49.3.15
Deute ens locals, 51.1.7
Dona, 49.1.26
Dret civil foral, 49.1.2 i DT 3.^a
Educació, 53

Empreses públiques, 79.2 i 3
Ensenyaments nàutics, 49.3 6.ª i 7.^a
Espectacles públics, 49.1.30
Esport, 49.1.28
Estadística, 49.1.32
Expropiació forçosa, 50.2
Farmàcia, 49.1.19 i 54.3
Fires internacionals, 51.1.4
Forest, 49.1.10
Funció pública, 50.1
Fundacions, 49.1.23
Habitatge, 49.1.9 i 49.3.12
Higiene, 49.1.11
Indústria, 52.1.2 i 3
Instal·lacions radioactives, 49.3.11
Institucions de crèdit, 49.1.34 i 78
Inversions de l'Estat, 52.4
Investigació, 49.1.7, 52.2 i 79.1
Joc, 49.1.31
Joventut, 49.1.25
Justícia, 36.1 i 49.1.36
Medi ambient, 50.6
Mines, 50.5
Museus, 51.1.5
Notaris i registradors, 58
Noves tecnologies, 49.3.16
Obres públiques, 49.1.13
Ocupació, 49.38a i 79.1
Organització institucions, 49.1.1
Patrimoni històric, 49.1.5
Pesca, 49.1.17 i 50.7
Pesos i mesures, 51.1.3
Planificació econòmica, 52.1.1
Policia autònoma, 55 Ports, 51.2
Procediment administratiu, 49.1.3
Productes farmacèutics, 54.3
Propietat intel·lectual i industrial, 51.1.2
Protecció civil, 49.3.14
Publicitat, 49.1.29

- Radiodifusió, 56
- Ramaderia, 49.3.3
- Règim local, 49.1.8
- Relacions laborals, 51.1.1
- Salvament marítim, 51.1.6
- Sanitat, 54
- Sector públic, 52.1.4 i 79
- Seguretat social, 54.2
- Serveis socials, 49.1.24
- Televisió, 56
- Transports, 49.1.15
- Turisme, 49.1.12
- Urbanisme, 49.1.9
- Vies pecuàries, 49.1.10

Competències de la Generalitat (ampliació), 60 y DA 2.^a

- Lleis de transferència o delegació, 60.2
- Lleis marc i de bases, 60.1
- Sol·licitud de transferència o delegació, 60.3

Comunitat Valenciana, 1

- Condició política de valencià, 3
- Furs, 7
- Idiomes oficials, 6
- Símbols, 4
- Territori, 2

Consell, 20 y 29 a 32

- Acció exterior, 62
- Actuacions davant el TC, 32
- Atribucions, 29.1
- Control de les diputacions, 66.5
- Convenis amb comunitats autònomes, 59
- Informació a les Corts, 22.k
- Iniciativa legislativa, 26.1
- Membres, 29.2
- Notaris i registradors, 58
- Patronat Arxiu Corona d'Aragó, DA 3.^a
- Potestat reglamentària, 29.1
- Pressupost de la Generalitat, 76.1
- Publicació, 29.4

Qüestió de confiança, 30

Reforma Estatut, 81.1

Responsabilitat penal i civil, 31

Responsabilitat política, 22.d i 30

Sessions extraordinàries de les Corts, 25.3 Seu, 29.3

Tributs, 73.1

Publicación, 29.4

Reforma Estatuto, 81.1

(Vegeu *també* *Administració autonòmica; Conselleria; Conseller; Corts Valencianes; President de la Generalitat*)

Consell de l'Audiovisual, 56.3

Consell Jurídic Consultiu, 20.3, 43 y 44.5

Consell Valencià de Cultura, 20.3, 40, 44.5 y DA 3.^a

Conseller

Nomenament, 29.2

Responsabilitat, 22.d, 30 i 31

(Vegeu *Consell; Corts Valencianes*)

Conselleria

(Vegeu *Administració autonòmica; Consell*)

Consultes populars, 28.5 y 50.8

Consumidors, 9.5

Convenis de col·laboració

(Vegeu *Relacions amb l'Estat i amb altres comunitat autònomes; Acció exterior*)

Corts Valencianes, 20 y 21 a 26

Acords amb altres estats, 62.5

Adopció d'acords, 25.4

Autonomia parlamentària, 21.1

Comissió mixta Generalitat-FVMP, 64.4

Comissions, 25.2

Comissions d'investigació, 22.e

Constitució, 23.4

Convenis amb altres comunitat autònomes, 59.1

Convenis amb regions europees, 62.4

Decret legislatiu, 44.3

Decret llei, 44.4

Delegació en comissions de la competència legislativa plena, 25.2
Diputació Permanent, 25.1
Diputats, 23
Dissolució, 23.4, 27.6, 28.4 i DT 4.^a
Estatuts de govern i règim interior, 25.1
Funcionament, 25.1 a 4
Funcions, 22
Investidura del President de la Generalitat, 27
Inviolabilitat, 21.1
Llei de la Generalitat, 44.1
Mesa, 25.1 i 27.6
Moció de censura, 28.2 i 3
Període de sessions, 25.3
Ple, 25.2
Potestat legislativa, 21.1
President de les Corts, 25.1, 25.3, 27.2, 27.5 i 27.6
Pressupost de la Generalitat, 76
Proposicions de llei davant el Congrés, 22.f
Publicitat de les sessions, 25.3
Qüestió de confiança, 30
Recurs d'inconstitucionalitat, 22.h
Reglament, 25.1
Representació del poble, 21.1
Sessions, 25.3
Seu, 21.2
(*Vegeu Diputats de les Corts; Legislació autonòmica; President de la Generalitat*)

D Decret legislatiu, 44.3

Decret llei, 44.3

Diari Oficial de la Generalitat

Publicació

Acords comissió mixta, DT 1.ª 2

Lleis de la Generalitat, 25.5

Normes, disposicions i actes, 29.4

Diputació provincial, 66

(*Vegeu Administració local*)

Diputats de les Corts

- Detenció i retenció, 23.3
- Elecció, 23.1
- Electes, 23.2
- Fur, 23.2
- Iniciativa legislativa, 26.2
- Inviolabilitat, 23.3
- Mandat, 23.4
- Nombre de diputats, 23.1
- Prerrogatives, 23.3

Dret foral, 7

- Dret civil
 - Notaris i registradors, 58.2
 - Personal administració de Justícia, 35.1
 - Subjectes d'aplicació, 3.4
 - Tribunal competent, 37.2
- Eficàcia territorial, 7.2

Drets dels valencians i valencianes

- Administració imparcial, 9.2
- Aigua de qualitat, 17
- Accés a la documentació, 9.1
- Accés als serveis públics d'ocupació i FP, 80.5
- Àmbit preferent d'acció, 10.3
- Bona administració, 9.1
- Carta de Drets Socials, 10
- Defensa identitat i valors valencians, 12
- Desenvolupament sostenible, 19.1
- Dret a conciliar vida professional i familiar, 80.3
- Dret a conèixer els tractaments mèdics, 56.4
- Dret a la igualtat entre dones i homes, 11
- Dret a la participació, 9.4
- Dret a l'habitatge, 16
- Dret a una justícia sense dilacions, 9.3
- Dret al treball, 80.1
- Dret d'accés a les noves tecnologies, 19.2
- Dret de participació dels treballadors, 80.4
- Drets dels treballadors, 80.2 Investigació amb persones, 54.7
- Persones amb discapacitat, 13.2

- Persones majors, 13.3
- Poders públics valencians, 8.2
- Protecció contra les catàstrofes naturals, 14
- Protecció de consumidors i usuaris, 9.5
- Protecció de la creativitat, 12
- Promoció de l'equilibri territorial, 19.1
- Protecció del medi ambient, 17
- Reconeixement del sector agrari, 18
- Renda ciutadana, 15
- Respecte a la diversitat cultural, 12
- Titularitat de drets, 8.1
- Ús de la llengua de signes, 13.4
- Ús de llengües oficials, 9.2

E

Economia

- Activitat econòmica, 52
- Institucions de crèdit, 78
- (Vegeu *Competències de la Generalitat; Hisenda pública*)

Eleccions

- Escons, 23.1
- Circumscripció, 24
- Convocatòria, 23.4
- Llei electoral, 24
- Sufragi, 23.1
- (Vegeu també *Corts Valencianes; Diputats*)

Empreses públiques

- Empreses públiques estatals, 79.3
- Reserva de llei, 79.2

Ensenyament, 53

Estatut d'Autonomia

- Ampliació de competències, DA 2.^a
- Clàusula derogatòria, DD
- Norma institucional bàsica, 1.2
- Reforma, 81 i DT 5a
- No és reforma, 73.2

- (Vegeu *Competències de la Generalitat; Corts Valencianes; Generalitat; President de la Generalitat; Consell*)

G

Generalitat, La

- Institucions, 20
- Acadèmia Valenciana de la Llengua, 41
- Comitè Econòmic i Social, 42
- Consell, 29 a 32
- Consell Jurídic Consultiu, 43
- Consell Valencià de Cultura, 21 a 26
- President de la Generalitat, 27 i 28
- Síndic de Greuges, 38
- Sindicatura de Comptes, 39
- Potestats i privilegis, 48
- Seu, 5

Grup parlamentari

- Candidats a President de la Generalitat, 27.1
- Iniciativa legislativa, 26.2
- Reforma de l'Estatut, 81.1
- Sessions extraordinàries de les Corts, 25.3
- (Vegeu *Corts Valencianes*)

H

Hisenda pública

- Autonomia financera, 67.2 i 6
- Col·laboració amb l'administració de l'Estat, 69.2
- Drets
 - Classes d'ingressos, 72
 - Inversions de l'Estat, 52.4
 - Participació en els ingressos estatals, 74
- Deute públic, 22. a i 77
- Ingressos administració local, 70
- LOFCA, DA 1.^a
- Pressupost, 76
 - Característiques, 76.2
 - Elaboració, 76.1
 - Empreses públiques, 76.5
 - Tramitació, 76.4
- Prerrogatives de la Generalitat, 67.5
- Principis del finançament, 67.1
- Principis en l'exercici de competències, 67.4

Reclamacions en matèria tributària, 69.4
Sector públic, 79.2
Servei Tributari Valencià, 69.1 i 3
Sistema tributari, 68
Suficiència financera, 67.3
Tributs cedits, 73
 Comissió Mixta, 73.3
 Exercici de competències, 69.2 i 3
 Modificació, 73.2
(Vegeu *Economia; Empreses públiques; Patrimoni*)

Idiomes oficials

Principis generals, 6
(Vegeu *Castellà; Valencià*)

Immigració, 59.5

Iniciativa legislativa popular, 26.2

(Vegeu també *Corts Valencianes; Govern Valencià*)

Inversions de l'Estat, 52.4

Legislació autonòmica

Control, 47
Decret llei, 44.4
Eficàcia territorial, 7.2
Iniciativa legislativa, 26.2
Legislació concurrent, 44.2
Legislació delegada, 44.3
Llei de la Generalitat, 44.1
Lleis de desenvolupament institucional, 44.5
Prelació de normes, 45
Publicació, 25.5
Règim jurídic, 44 a 48
(Vegeu *Dret Foral; Règim Jurídic; Corts Valencianes*)

Les Corts

(Vegeu *Corts Valencianes*)

Lleis marc i de bases, 60.1

Lleis orgàniques de transferència o delegació, 60.2

- M** **Mesa de les Corts**
(Vegeu *Corts Valencianes*)
- Mitjans de comunicació social**, 56.2
(Véase *Corts Valencianes*)
- Moció de censura**, 28
(Vegeu *Corts Valencianes*; *Consell*; *President de la Generalitat*)
- N** **Notaris**, 58
Demarcacions, 58.3
Nomenament, 58.1
Valencià, 58.2
- O** **Ocupació**
Foment, 79.1
- P** **Patrimoni**
Béns que l'integren, 71.1
Regulació, 71.2
- Polícia autònoma**
Coordinació de policies locals, 55.3
Cos únic, 55.1
Funcions, 55.2
Junta de Seguretat, 55.5
Polícia Judicial, 55.4
- President de la Generalitat**, 20, 27 y 28
Atribucions, 28.1
Consultes populars, 28.5
Dret de dissolució de les Corts, 28.4 i DT 4.^a
 Dissolució automàtica, 27.6
Investidura, 27
 Exposició del programa, 27.3
 Proposta de candidats, 27.1 i 2
 Propostes successives, 27.5
 Supòsits en què procedeix, 27.2 i 7
 Termini màxim, 27.6
 Votació, 27.4

Lleis de la Generalitat, 25.5

Moció de censura, 28.2 i 3

Qüestió de confiança, 30

(Vegeu també *Corts Valencianes*)

President de les Corts, 25.1, 25.3, 27.2, 27.5 i 27.6

(Vegeu *Corts Valencianes*)

Q **Qüestió de confiança**, 30
(Vegeu Consell; *Corts Valencianes*)

R **Radiodifusió**, 56.1
Règim jurídic, 44 a 48
(Vegeu *legislació autonòmica*)

Registradors, 58

(Vegeu *notaris*)

Reial Monestir de Santa Maria de la Valldigna, 57

Relacions amb l'Estat i altres comunitat autònomes, 59 i 60

Acords de cooperació, 59.2

Arc Mediterrani, 59.4

Convenis de col·laboració, 59.1

Principis, 59.3

(Vegeu *Hisenda Pública, competències de la Generalitat*)

S **Sanitat**, 54.1
Seguretat Social, 54.2
Senadors, 22.f
Símbols de la Comunitat Valenciana
Bandera, 4.1
Simbologia heràldica, 4.2
Síndic de Greuges, 20.3, 38 y 44.5
(Vegeu també *Generalitat*)
Sindicatura de Comptes, 20.3, 39 y 44.5
(Vegeu també *Generalitat*)

- T** **Televisió**, 56
- Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana**, 33
- Comissió mixta, 33.4
 - Concepte, 33.1
 - Membres, 34.2
 - President, 34.1
- U** **Unió Europea**, 61
- Actuacions relacionades amb la UE, 61.3
 - Comité Valencià per a Assumptes Europeus, 61.5
 - Delegació a Brussel·les, 61.1
 - Organitzacions supranacionals, 61.4
 - Xarxa d'oficines, 61.2
- V** **València**, 2 y 4
- Valencià**
- AVL, 6.8 y 41
 - Delimitació territorial, 6.7
 - Dret a conèixer-lo i usar-lo, 6.2
 - Idioma oficial, 6.2
 - Llengua pròpia, 6.1
 - Mèrit, 35.1
 - No-discriminació, 6.4
 - Protecció, 6.5
 - Ús davant l'administració, 9.2
 - (Vegeu també *Idiomes oficials*, *Llengües oficials*)
- Valencians**
- Condició política, 3.1
 - Fora de Comunitat, 3.2 i 3.3